

LUTHERSK KIRKETIDENDE

INNHOOLD

Fasten – ei åndeleg reise / Treenighet i det gamle testamentet / Fra bokfronten / Fra bispedømmerådene og Kirkedepartementet

SØNDAGSTEKSTEN

Palmesøndag – Stephen Reid

Skjærtorsdag – Jorund Midttun

Langfredag – Birgit Agnete Lockertsen

Disiplin er disippelens vilkår

Fasten – ei åndeleg reise

Eit gammalt visdomsord seier at den som legg ut på ei reise, bør vite kvar han skal. Med Askesondag innleier vi igjen den forti dagar lange vandringa gjennom fastetida, ei åndeleg reise med påska som sitt mål. Jesus forebudde seg gjennom forti dagar med faste til å møte djevelen sine freistingar, og kyrkja gjorde tidleg

fastetida til forebuings- og undervisingstid for dei som skulle doypast, så dei kunne lære å seie nei til djevelen og alle hans gjerningar og alt hans vesen, og ja til den treeinige Gud.

Fastetida med sine tekstar og sine tema kjem kvart år som eit kall til omvendning, som ein invitasjon til fordjuping og disiplin.

Mange av oss har vel eit litt blanda tilhøve til fenomenet disiplin. I protestantisk tradisjon har ein med stort trykk vektlagt fridomen frå alle påboda. Men disiplin høyrer nært saman med ordet disippel. Disiplin er disippelens vilkår. Disippelskap byrjar med det å vere stille, med å høyre på disippelens vis (Jes 50,4), og med lydnad. Disiplin i ordets beste forstand er å gjere Guds vilje, å «ikkje berre høyra ordet, men gjera etter det» (Jak 1,22).

Metropolitten Antonij skriv at «i motsetnad til kva mange trur eller anar, kan ei tid med åndeleg anstrenging vere ei gledetid, fordi ho inneber å kome heim, eit høve til å kome tilbake til Livet».

Faste er å avstå frå noko som elles kan vere både godt og rett, for å vie seg til det som er endå viktigare. Faste er innleving og nærver. Faste er ikkje skodespel og ytre faktar, men ærlegdom og indre samling. Faste er nærver hos fangane og trælane og dei heimause og dei nakne og dei svoltne (Jes 58). Den faste Gud vil ha, er den som fører oss inn i hans nærver og ut til dei utstøytt og naudlidande.

Det fyrste steget på den åndelege reisa er å lære å kjenne seg sjølv, våge eit ærleg møte med spegelen, som er Guds ord. Våge konfrontasjonen med splittinga i mitt eige indre. Innrømme motstanden i mitt eige bryst mot å be den bøna Jesus ba: «ikkje som eg vil, berre som du vil». Den største faren for dei fleste av oss er ikkje at vi skal kome til å fornekte trua, men at trua umerkande held opp med å forme livet vårt, at vi endar opp med å leve som om Kristus aldri var komen. Det er den verkelege synda, synda over alle synder, og namnekristendomens store tragedie.

Det er når vi innser dette at vi kan forstå kva påske er og kvifor påska treng og føreset fastetida. Då kan vi forstå at alle våre liturgiske tradisjonar er til fyrst og fremst for å hjelpe oss til å gjenoppdage visjonen av og smaken på det nye livet som vi så lett missar, og så vi kan omvende oss og vende tilbake til det. Fastetida er omvendingskulen, der vi kvart år igjen får gjenoppdage og ta tilbake det vi er i kraft av dåpens samansmelting med Kristus i hans død og oppstode. 40 dagar. I den eine enden møtest vi av asken og påminninga om det for-

gjengelege ved livet og den verda vi lever i. Askekrossen på panna er eit eigedomsmerke ei påminning om kven vi høyrer til, ein stasjon for sjølvransaking og ny start. I den andre enden møter vi den oppstadne, som fugl Føniks av asken.

Ei reise, ei pilegrimsvandring. Heilt frå starten, idet vi tek det fyrste steget, ser vi målet der framme. Påskegleda. Visjonen av den oppstadne sin herlegdom. Denne forsmaken gir overlys til fastetida si vandring, gir lovnad om vårløysing i det åndelege livet. Skal vi vinne påska tilbake som ei kristen høgtid, treng vi fornye visjonen om fastetida som ei åndeleg reise med sitt bestemte mål. Det er den som

fastar som verkeleg kan feire når festtida er inne.

God fastevandring!

Den største faren er at trua umerkande held opp med å forme livet

JAN OTTO MYRSETH
janotto@ringnett.no

Treenighet i Det gamle testamente?

AV TERJE OLOF OLSSON

Gud kan ikke ha en sønn. Gud er *en* og udelelig. Både jøder og muslimer er ganske samstemte om akkurat dette, og de avviser fullstendig det de opplever som kristnes forestilling om at Gud er tre og ikke en. Dette møter vi i samtale med jøder og muslimer både i Norge og Midt-Østen. Temaet fortjener en nærmere undersøkelse.

En Gud

For noen kan overskriften virke både konstruert og provoserende. Men den er likevel alvorlig ment. Gud den Allmechtige, Abrahams, Isaks og Jakobs Gud, presenterer seg som Gud fremfor andre guder, som hebreernes Gud (2.Mos.7,16 + 9,11), som Herren din Gud (5.Mos.5,6) og som den eneste Gud for israelittene (2.Mos.20,3). Ja, i motsetning til alle tenkelige guder for livets mangfoldige sider, slik det utviklet seg hos andre folkegrupper, skulle Israel ha bare *en* Gud. Slik kommer dette til uttrykk i 5.Mos.6,4: «– Hør Israel, Herren er vår Gud, Herren er *en*». Læren om den ene Gud, og troen på den ene Gud, har gitt navn til det som idag kalles for monoteistisk Gudsforståelse og religion.

Som jødedommen er en monoteistisk åpenbaringsreligion, er også kristendommen en monoteistisk åpenbaringsreligion. Men, mens kristendommen opererer med en treenighetsforståelse i sin monoteisme, avviser jødene fullstendig enhver tanke på noen slags flersidighet ved Gud. «For oss er Gud udelelig, Gud har verken ånd eller sønn», kan en jødisk rabbiner si. «Gud er en enhet som ikke kan deles i flere deler». Slik sett er ikke Gud både ond og god, men bare god.

Det nye testamente (NT).

La meg nå presentere monoteismen i kristendommen ved å henvise til noen av skriftene i NT. «Gud er *en*» står det i Romerbrevet 3,30 og Galaterbrevet 3,20. I Rom.16,27 står det om «den ene vise Gud», og en rekke andre steder markerer at det er snakk om *en* Gud, han som er den eneste Gud: 1.Kor.8,21 + Ef.4,6 + 1.Tim. 1,17 + 2,25 og Jakobs brev vers 25. Disse formuleringene har sine naturlige teologiske og historiske røtter i det som var dagens virkelighet på den tid; de fleste kristne ledere og lærere hadde jødisk bakgrunn. Ja, de var selv jøder. Fra skriftrullene og tradisjonene i nærmiljøet var saken klar: – *en* Gud, og det var Herren, Allhærs Gud, Israels Gud. Men la oss spørre: – kan det vise seg at også tankene om Gud som flerfoldighet, eller en flersidighet ved Gud, faktisk har sin opprinnelse i, eller noen linjer tilbake til, Det Gamle Testamente? Dette skal vi snart komme tilbake til.

Det gamle testamente (Tanach)

Går vi til GT leser vi om Herren, Allhærs Gud: «– Jeg er den første og jeg er den siste, foruten meg er det ingen Gud» (Jesaja 44,6). Og mot de siste tider heter det hos Sakarja 14,9: «– Den dagen skal Herren være *en* og hans navn det eneste». Hos Malaki kp.2,10 står det: «– Har vi ikke alle samme Far, den ene Gud som har skapt oss?» Dette sier noe vakkert og viktig om Gud og hans folk.

Guds Ånd

Men er det naturlig og nødvendig å utelukke at den Allmechtige Gud også kan ha Ånd? Må dette komme som en motsetning til at Gud er

en? Ikke hvis vi holder oss til GT (Tanach). Uansett hvordan vi prøver å forklare forholdet mellom Gud og Ånd, eller innholdet i ordet Ånd, så viser Skriftene at det er en helt spesiell form for samhörighet.

La oss først se på Mosebøkene (Torahen) vedrørende dette: «- Guds Ånd svevet over vannet» (1.Mos.1,2), «- noen mann som har Guds Ånd slik som han» (1.Mos.41,31), «- Da kom Guds Ånd over ham» (Bileam) (4.Mos.24,2).

Dernest ser vi på de profetiske bøkene (Neviim).

«- Da kom Herrens Ånd over Jefta» (Dom. 11,29)

- Herrens Ånd er over David (1.Sam.16,13) og over Samuel (1.Sam.10,6+10.10+11,6), og Guds Ånd kom over Sauls utsendinger (1.Sam.19,20), over Sakarja (2.Krøn.24,20) og over Asarja (2.Krøn.15,1).

- «Herrens Ånd er over meg, for Herren har salvet meg», sier Messias (Jesaja 61,1).

Deretter ser vi på Skriftene (Ketuvim).

(Torah + Neviim + Ketuvim = Tanach (hebraisk).)

«- Du (Gud) rettleidet dem ved din gode Ånd» (Nehem.9,20).

«- ta ikke fra meg din (Guds) hellige Ånd» (Salme 51,13), sagt av David.

«- Din gode Ånd skal lede meg på de jevne stier» (Salme 143,10), sagt av David om Herren.

«- Du sender din Ånd, og det skapes liv» (Salme 104,30), sagt om Gud.

Den som vil tale med GT som støtte, kan altså ta for gitt at «Guds Hellige Ånd» og «Guds Ånd» hører med i Gudsforståelsen, ja er med i Gudsbegrepet. Om du bare leser gjennom Jesaja-skriftet, skal du få se hvor sentralt dette med Guds Ånd står i hele skriftet.

Overskriften «Treenighet i Det Gamle Testamentet?» er ikke satt for å vise at treenighetsbegrepet går matematisk og logisk frem fra GT. Men overskriften kan hjelpe oss til å se at det er sider, ytringsformer, egenskaper, dynamikk og utfoldelser ved Herren, som Bibelen selv beskriver med andre ord enn bare «Herren». Selv om Herren Gud er *en* (echad, på hebraisk), kan han møte oss på flere enn en

måte. Som feks. at Gud er Ånd, Gud har Ånd. Ja, Guds hellige Ånd er noe som kan registreres av mennesker. Den er mer enn teori. Den er kraft og handling. Utenom det er den umulig for mennesker å beskrive eller definere. Men den er.

En sønn?

Vi har altså sett at GT sier noe viktig om Guds (hellige) Ånd. Vi skal også se at GT sier noe om en sønn, en person, en annen størrelse. Skriftstedene er ikke entydige, men det at de antyder noe, er viktig i seg selv. Så lar vi være å bruke skriftstedene som bevis, men vi forstår at de peker i en utrolig spennende retning. Hos profeten Jesaja 9,6 leser vi at: «en sønn er oss gitt- og hans navn skal være - veldig Gud, evig Far, Fredsfyrste». Vi har her å gjøre med et profetisk utsagn om en person, et barn, som skal stå frem av Davidsætten, et barn som er, og som har fått herreveldet lagt på seg, som er evig Far og som skal holde oppe Davids kongerike med rettferdighet fra nå og til evig tid. Og det er Herren Allhærs Gud som skal sørge for dette. Det er trolig naturlig å kalle denne personen for Messias.

- I Jes.42,1-4 sier profeten at Guds tjener (som er en person og ikke et folk i denne sammenhengen), har fått Guds Ånd. Her møter vi altså 3 størrelser: det er (Guds) tjener, (Guds) Ånd og Gud selv.

- Hos profeten Daniel 9,26 står det at den salvede (= Messias) skal ryddes av veien (= drepes) og ikke mer være til, og hos Mika 5,1f. tales det om en «hersker over Israel, som har sitt opphav i gammel tid, han er fra eldgamle dager, og hans velde når til jordens ender -». Og om ikke dette er spennende nok, kan vi hos Sakarja 12,10 lese ord fra Herren som taler om seg selv som ham «de har gjennomboret». At uttrykkene «eneste sønn» og «førstefødte» brukes i samme vers, svekker ikke akkurat inntrykkene av et livsfellesskap mellom Herren, Israels Gud og en Messias som skal bli / ble drept.

La meg til sist dele med deg et lite glimt fra Ordspråkene 30,4. Det er et ord av Agur, sønn til Jake fra Massa. Han regner seg ikke særlig vis med mye kunnskap om Den Hellige (v.3). Men når han taler om Gud i bilder, spør han: - «Hva er hans navn, og hva heter hans sønn?

Det vet du vel?» Han reflekterer altså over dype tanker som er allment kjent i samtiden, ser det ut for. Har Gud en sønn? Agur mener i hvert fall det, og det står i GT (Tanach).

De hellige skrifter, som vi har fra Israels Gud og det jødiske folk, har mye å lære oss. Allhærs Gud er *en*!

Denne Gud tror vi på. Han er vår Far, han som er Abrahams, Isaks og Jakobs Gud. Hvilken plass Guds Ånd, Guds Messias (salvete, tjener, sønn, fyrste osv) og engleskaren har, ved siden av og i forhold til Herren (Jahve), det får vi i ydmykhet arbeide videre med og meditere over. Men det aner meg at Det Nye Testamentet har et godt fundament å bygge videre på, når det bygger på Tanach (GT). Jøden Jesus fra Nasaret og hans jødiske apostler bekrefter

stadig dette. Og slik kan det være, fordi Gud selv har lagt sin Ånd på ham (Jesus), se (Jesaja 42,1).

Mange har sin glede i å finne motsetninger og selvmotsetninger i Bibelen. Jeg har stor glede av å finne linjer og sammenhenger fra Mosebøkene til Johannes Åpenbaring. Linjene er lange og viktige. Sammenhengene gir styrke for troen og næring til nysgjerrigheten. Og ærefrykten øker for ham som er fedrenes Gud, Israels Gud og folkeslagenes Gud. Han er den totalt-omfattende Gud, og det er bare han alene (echad) som kan gi frelse. At hans navn ganske tidlig i GT (Tanach) stadig beskrives og omtales i flertalls- form (Elohim på hebraisk), blir etter det som er sagt ovenfor, ganske naturlig (1.Mos.1,1-3+2,2).

FRA BOKFRONTEN

Tverrfaglig om kirken?

Andre bind i Ekklesiologi-prosjektet ved MF:

«Slik blir kirken til. Kirke i forandring i Det nye testamente.»

Nils Aksel Røsæg og Hans Kvalbein (red):
Slik blir kirken til

Kirke i forandring i Det nye testamente

Bind 2 i Ekklesiologi-prosjektet ved MF

MF / Tapir Akademisk Forlag

Trondheim, 2003

MF's ekklesiologi-prosjekt vil formidle tverrfaglig kunnskap om kirken. Målsettingen beskrives slik: «Hensikten med prosjektet og med dets publikasjoner er å stimulere til å arbeide både med dagens virkelighet og med bibeltekstene, og få øye på deres rikholdige tilnærming til spørsmålene.» Man ønsker altså å formidle et møte mellom bibeltekstene og den aktuelle kirkevirkelighet. Skal dette lykkes, er det avgjørende at de to størrelser ikke blir

stående uformidlet ved siden av hverandre. Selv om man i presentasjonen av prosjektet avgrenser seg mot å gi ferdige modeller eller entydige løsninger, noe som vel heller ingen forventer eller ønsker, bør ambisjonen likevel være å trekke så vidt tydelige linjer at skriftmaterialet får festnet et grep og utfordret kirken av i dag. Har dette lykkes? Prosjektets andre bind gir mye av svaret.

Prosjektet er strukturert utfra modellen praksis – teori – praksis. Dette lar seg avlese i rekkefølgen av prosjektets tre bind. Første bind, «Kirke i oppbrudd og forandring» (anmeldt i nr. 17/03), fokuserer primært på en tilstandsbeskrivelse av dagens kirkeliv. Andre bind, som omtales her, har tittelen: *Slik blir kirken til. Kirke i forandring i Det nye testamente.*

Som navnet sier, tar denne boka opp kirketanken og den faktiske kirke dannelse i NT. Tredje bind, som skal komme til våren, vil så avslutte prosjektet med å levere ulike utkast til en strategisk praktisk ekklesiologi for fremtiden.

GT og NT – og i dag?

Boka innledes tradisjonelt med å trekke linjen GT – NT. Karl William Weyde skriver om «Guds folk i Det gamle testamente» (I innholdsfortegnelsen er imidlertid Nils Aksel Røsæg angitt som forfatter). Weydes artikkel har undertittelen: «Kontinuitet og diskontinuitet med Det nye testamente.» Weyde viser hvordan tanken om gudsfolket har utviklet seg i GT. Han skriver klart og oversiktlig, og serverer et viktig bibelteologisk arbeid til temaet. Særlig interessant er det å lese om hvor sammensatt GT vurderer forholdet mellom det faktiske Israel og Guds folk. Weyde viser hvordan tekster i den sene profeti på dramatisk vis uttrykker at Guds folk er splittet, og at bare en del av folket virkelig kan sies å være Guds folk. Ganske annerledes står saken i Krønikébøkene der håpet om ett samlet Guds folk i landet fortsatt er levende.

Når Weyde så tar for seg NT, kommer Rom 11 i fokus. Spørsmålet som drøftes er hvorvidt det fysiske Israelfolket fortsatt er Guds folk også i kirkens tid. Han viser hvordan Guds utvelgelse av folket Israel står fast, samtidig som løftet om frelse for jødene er knyttet til evangeliet. Weyde finner at denne forståelsen er på linje med den Jesus gir i liknelsen om vingården i Matt 21,33ff, som igjen henger sammen med sangen om vingården i Jes 5. For kirkens del betyr alt dette at den ikke skal hovre over Israels frafall, men se til at den ikke stiller seg slik at også den forkastes som Guds folk.

Weyde viser at kirken i Kristus overtar de attributter og den stilling som i GT var forbeholdt Israel. Samtidig ønsker han å fastholde at dette ikke betyr at kirken erstatter Israel som Guds folk, og finner dekning for dette i den komplekse vurdering av Israel i Rom 11.

Weyde avslutter sitt bidrag med å drøfte dagens Israel og landet. Dette er som kjent et særdeles brennaktuelt og kontroversielt tema. Weyde viser at NT ikke gir noen holdepunkt for å fastholde en fortsatt gyldighet av landløf-

tene for dagens jødiske folk i Israel. Men han vil heller ikke avvise at Paulus, uten å nevne det, anser en forbindelse mellom jødene og landet som «teologisk legitim». Weyde avslutter med å si det i så fall «kunne være nærliggende å vurdere jødenes tilbakevending til landet i nyere tid som noe mer enn bare en hendelse forårsaket av politiske og andre historiske betingede faktorer». Etter min mening får akkurat disse betraktninger om folket og landet i stor grad preg av en formodning, eller et ønske, som uenkelig står i et spenningsforhold til hovedtendensen i NT, hvilket også Weyde viser.

Langt viktigere enn å spørre etter forholdet mellom landet og Israel, må det i rammen av dette prosjektet imidlertid være å drøfte hvilken betydning det aktuelle bibelske materialet har for *dagens kirke*. Den er imidlertid ikke lett å få øye på. Weyde har levert mye interessant materiale. Men dets ekklesiologiske relevans kunne med fordel vært tydeligere tegnet.

Jesu skole og folkekirken

Bokas neste bidrag, «I Jesu skole» av Hans Kvalbein, har undertittelen «Disippelskap som utgangspunkt for kirketenkningen.» På samme måte som i prosjektets første bind leverer her Kvalbein en radikal fremstilling av bibelstoffet på en måte som må terge enhver ihuga folkekirkeideolog. Kvalbein viser at kirken ikke ble født på pinsedag, men var til stede allerede i «Jesu skole» der han var rabbi for sine disipler. Kvalbein skriver at NT ikke kjenner noen annen form for kristendom enn det å være en disippel av Jesus. Og han kritiserer dem som vil åpne for en type todelt kristendom der kristenstanden kan opprettholdes også uten å være preget av disippellivet og etterfølgelsen.

Kvalbein er på denne bakgrunn ytterst kritisk til en tenkning om folkekirken der man nøyer seg med å pleie en kristen folkereligiøsitet og glemmer utfordringen om å leve disippellivet. Selv om det kan være sosiologisk meningsfullt å tale om «menighetskjerne» og «periferi», så er en slik sondring teologisk uholdbar. Kallet til omvendelse må ikke forties i tilpasning til hva folk helst vil høre. Folkekirken trenger fornyelse ut fra disippelkallet i evangeliene. Denne fornyelsen vil bla. vise seg

i et nytt og kritisk forhold til Mammon og vår tids individualisme.

Bedømt ut fra bokas prosjekt, er Kvalbeins bidrag etter bestillingen. Han lar dagens kirke bli utfordret av NT på en måte som må skape uro og ettertanke hos noen og enhver. Kvalbeins anliggende er ikke å drøfte historiske forhold i og for seg. Han vil vise betydningen av den første kirkes historie for oss som er kirke i dag.

Kirken i Korint

Nils Aksel Røsæg skriver om «Kirken i Korint» med undertittelen: «Modeller for kirken i nytestamentlig kontekst og i dag». Røsæg er åpenbart svært godt kjent i Korint. Han skriver over hele 68 sider, hvorav de fire siste er litteraturlisten – og enda er ikke alle siterte bøker tatt med! Røsæg prosjekt er å drøfte i hvilken grad kirken i Korint er blitt formet av ulike sosiale grupper eller modeller i samtiden. Følgende grupper og modeller analyseres: 1) Huset/familien 2) Foreningen 3) Synagogen 4) Skoledannelser i jødisk og gresk tradisjon 5) Mysteriereligionene 6) Arbeidsplassen.

Røsæg drøfter dette svært bredt. Han gir mange interessante innblikk i datidens samfunnsforhold. Både som forkynnere og menighetsbyggere kan prester hente mye aktuelt stoff utfra disse sidene. Konklusjonen blir at det lar seg påvise flere likhetstrekk mellom kirken i Korint og hver av disse gruppene eller modellene. Særlig overraskende finner Røsæg nærheten til enkelte trekk ved filosofiskolene, mysteriereligionene og foreningene. Men det er åpenbart at ingen av disse modellene alene forklarer den form kirken fikk i Korint.

Røsæg understreker hvor avgjørende kirken var for sine medlemmers liv. Selv om kirken i forhold til for eksempel familien var en «sekundær sosialisering», så ble den likevel opplevd som den primære sosiale gruppen som på avgjørende vis formet deres identitet og livsførsel. Samtidig som menigheten levde på normalt vis i verden, hadde den likevel en selvforståelse av ikke å være av denne verden.

Røsægs lærdom er stor. Han skriver dessuten godt og med et tydelig engasjement. Underveis avdekkes flere interessante detaljer. Undertegnede syntes eksempelvis det var artig å lese om hvilket nettverk av foreninger for

utallige formål som fantes også for 2000 år siden. Videre er det mange direkte sitater som gir farge og liv til fremstillingen. Her er i det hele tatt mye stoff. Svært mye. Røsæg ville etter min vurdering ha kapret flere lesere hvis han hadde øvd seg noe i begrensningens kunst.

Hva så med linjene til dagens kirke? Vi aner nok flere steder at korinternes kirkemodell har relevans for oss, ikke minst ved sin sterke identitetsbyggende kraft. Men den aktuelle relevans av forholdene i Korint blir ikke utfoldet på en måte som svarer til prosjektets ambisjoner. Røsæg konkluderer med at vi må finne vår vei, som korinterne fant sin. «Ingen kirkemodell er perfekt». Men visste vi ikke det før vi begynte på alle disse sidene? Artikkelen hadde vunnet på å gi oss mindre historiske realopplysninger og mer refleksjon med sikte på vår nåværende kirkehverdag.

Menighetsbygging

Dette er overskriften på Olav Skjeveslands nytestamentlige bidrag. Biskopen viser her hvordan misjon og menighet i NT er to sider av samme sak. Kirkens oppdrag bestemte langt på vei dens form etter følgende maksime: «En kirke som ikke tjener, tjener ikke til noe.» Og denne tjenesten skjedde innenfor en grunnleggende felleskapsstruktur. Utfra NT kan vi lese at «menighetsbygging er tjeneste i team – med stor vekt på relasjonsbygging.

Skjevesland går særlig inn på ekklesiologien hos Paulus, og viser her hvor utbygd og mangefasettert apostolen tenker om kirken. Hos Paulus er menigheten tenkt som en karismatisk størrelse der de ulike nådegavene er i utfoldelse, samtidig som ordensaspektet fastholdes. Skjevesland understreker særlig at bredden og frodigheten i nådegavene gjør at vi ikke må tenke for snevert om hva som kan gjelde som menighetsbygging.

Nettopp denne siste konstatering viser noe av Skjeveslands grep. Han velger å gå i en form for skytteltrafikk mellom NT og dagens kirke. Det er positivt og i klart samsvar med prosjektets intensjon. Men også dette bidrag kunne med fordel enda mer eksplisitt ha trukket linjene fra tekstene til oss. En større grad av konkretisering ville sikkert ha ergret noen, men begeistret flere. Skjeveslands stil er de

generelle antydninger. Slike er balansert og sindig lesning. Men har de også energi nok til å sette ting i bevegelse?

2. Klemensbrev og folkekirken

NT-stipendiat Eirin Hoel Hauge har undersøkt de ekklesiologiske konsekvensene av etikken i 2. Klemensbrev. Dette er ukjent terreng for de fleste lesere, og langt fra kjedelig lesning. Brevet stammer trolig fra en ukjent presbyter fra det 2. århundre, og har en sterkt formanende karakter. Vi møter her en meget tydelig kristen etikk, der de troende formaner til å rette sine liv etter Guds vilje og ikke etter omgivelsenes forventninger og krav.

Forfatteren formaner de dømte slik at de ikke skal gå fortapt, noe som er en høyst reell mulighet. Kallet til fullstendig overgivelse til Gud, lyder inntrengende gjennom hele brevet. Guds barmhjertighet må føre til at menigheten gjør Guds vilje. Så sterk er denne tanken at noen har beskyldt brevet for å fremme gjerningsrettferdighet. Men denne anklagen ilbakeviser Hauge overbevisende.

Kirken er i 2. Klemensbrev fremstilt som Kristi legeme på en original måte. Menigheten formaner til å vokte sine legemer, for slik å vokte kirken! Den som forgår seg mot sitt legeme, forgår seg automatisk mot kirken, og kan ikke motta Ånden og ei heller Kristus, og slik tapes frelsen. Den sanne kirke kalles «livets» kirke som ikke er identisk med den faktisk foreliggende kirken. Fokus er ikke dermed ikke satt på dåpen, men på det kristne livet.

Det tør være åpenbart for enhver at her finnes store doser dynamitt inn i dagens kirkedebatt. Den ekklesiologi vi møter i 2. Klemensbrev er en radikal utfordring til enhver folkekirkeideologi. Hauge avslutter da også med å understreke brevs brodd mot lærepluralisme og formaningen om å leve dåpens liv i bot og kamp. Selv om hun minner om at brevet ikke er et direkte innlegg i dagens folkekirkedebatt, er det tydelig at Hauge mener det har en viss relevans: «Selv om tid og sted er annerledes, kan dette være tanker som er verdt å ta med seg når en vurderer ulike alternativer.» Sett i forhold til sprengkraften i materialet, må dette sies å være et beskjedent smell. Det legges opp til et møte mellom urkirken og vår kirke. Men finner det egentlig sted?

Det hellige intranett

Boka avsluttes av Nils Aksel Røsæg som undersøker hvordan kirken var organisert i byene på nytestamentlig tid. Spørsmålsstillingen gjelder hvorvidt kirken var fragmentarisk organisert i form av husmenigheter og grupper uten innbyrdes kontakt, eller om det fantes en form for overgripende enhet i byen. Særlig vies forholdene i Rom oppmerksomhet. Både hva denne og andre byer angår, konkluderer han med at det gir mening å snakke både om én felles ekklesia og samtidig et visst antall husgrupper. Disse gruppene eksistens skyldtes ikke trosforskjeller eller konflikter, men et ønske om å supplere menighetens hovedsamling i byen, og kalle inn til denne. Smågruppene ble også opprettet for å kunne virke evangeliserende i nærmiljøet.

Mye av litteraturen innen kirkevekst og menighetsbygging betrakter husgruppene som den primære ekklesiologiske enhet i urkirken, og mener at det samme bør gjelde i dag. Ofte kan vi møte formuleringer som «En menighet har ikke grupper, den består av slike.» Røsæg gir indirekte liten støtte til denne påstanden. Han tror at det for NT's vedkommende er riktigere å kalle smågruppene for bykirkenes supplement, ikke deres grunnform. Uten at Røsæg sier det eksplisitt, virker det som om det i hovedsak gir bedre mening å kalle de små fellesskap i byene nettopp for husgrupper og ikke for huskirker eller husmenigheter. Men unntak finnes, for eksempel hos Priska og Akvilas i Korint (jfr. 1 Kor 16,19).

Røsæg viser at de små gruppene var et utbredt fenomen i urkirken, samtidig som forholdene varierte sterkt lokalt. Begge disse forhold har etter min mening stor interesse for alle som tenker menighetsbygging i dag. En god artikkel kunne ha blitt enda bedre dersom også vår egen kirkelige situasjon hadde blitt trukket enda mer eksplisitt inn underveis. Her finnes mange gode ansatser som venter på å bli videre utviklet.

Tverrfaglig?

Dermed er vi ved det som etter min mening fremstår som denne bokas, og hele ekklesiologiprojektets hovedutfordring: Hvor tverrfaglig er egentlig dette? Får forholdet mellom bibeltekstene og kirken i dag den nødvendige

oppmerksomhet? Jeg kan dessverre ikke svare bekreftende. Bind I og bind II bringes ikke i skikkelig dialog med hverandre. Heller ikke innen hvert bind skjer det en samtale mellom flere bidragsytere. Et prosjekt blir ikke tverrfaglig bare ved å la forskere fra ulike fag skrive om samme overgrepene tematikk, ekklesiologien, mellom to permer.

Langt de fleste forfatterne er kolleger ved samme fakultet, så forholdene burde ligge godt til rette for en prosessorientert arbeidsform. Men det kan virke som om samtalen har begrenset seg til en eller flere innledende runder før man gikk hver til sitt. Vi finner mye verdifullt stoff i dette prosjektets to første bind, men samlet sett virker innholdet noe sprikende. Har prosjektet hatt en tydelig koordinerende ledelse underveis?

Etter min vurdering kunne en alternativ fremgangsmåte ha artet seg slik at man fokuserte på ulike problemstillinger som ble underkastet en langsgående prosess: Først ble det gitt en deskriptiv fremstilling av dagens situasjon, før man lot temafeltene bli vurdert henholdsvis historisk og systematisk teologisk; for så å ende opp med skisseaktige utkast – om ikke annet så i hvert fall noen tankestøt – for en ny strategi med sikte på kirkens praksis. I en slik prosess kunne forfatterne legge

fram utkast for hele faggruppen, som så diskuterte disse tverrfaglig, før de ble skrevet om utfra responsen. Aktuelle temafelt for en slik sammenhengende prosess kunne eksempelvis være: kirken som trosfellesskap og folkekirke, dåp og kirketilhørighet, ledelse i kirken, forholdet mellom embete og lekfolk, nådegavenes plass i menigheten, kirkens diakonale oppdrag, forholdet mellom menighetsgudstjenesten og husgruppene osv.

En slik arbeidsgang ville ha sin prinsipielle og metodiske forankring i Don Brownings standardverk: «A Fundamental Practical Theology». Langs denne vei kunne man oppnådd en bedre tematisk konsentrasjon med tydeligere linjer inn i dagens kirkelige praksis. Slik ville prosjektet trolig ha blitt mer interessant å lese og fått større ringvirkninger for den kirkelige praksis.

Dette prosjektet er nødvendig og interessant. Det burde kunne sette tydelige spor både i fagteologien og i kirkevirkeligheten. Men selv om de to første bind inneholder mye godt stoff, er det etter min mening ikke blitt hva vi kunne ha håpet. Men ennå er det for tidlig å trekke en endelig konklusjon. Vi venter med spenning på tredje bind.

Halvor Nordhaug

Jesus Remembered

– første del av Dunn om urkristendommens historie

Dunn, James D.G. (2003):

Jesus Remembered

(Christianity in the Making, volume 1),

Grand Rapids, Mi/Cambridge, UK: Eerdmans, xvii+1019 pages.

Det er noen forfattere jeg prøver å lese alt av, for de leverer kvalitet utenom det vanlige. James Dunn i Durham er en slik; tenk bare på hans *Jesus and the Spirit, Unity in Diversity, Parting of the Ways* eller *The Theology of Paul the Apostle*. Nå vil 65-åringen skrive om urkristendommens historie frem til rundt 150e.Kr.: *Christianity in the Making* i tre store bind. I det første av disse, *Jesus Remembered* (juli 2003),

har han på sitt vis gitt oss en synoptisk bibel-teologi. Dette er en sjanger som har vært litt ute noen år nå. Dunn tar den opp og fornyer den, og formulerer sin tittel i tilknytning til eksempelvis Nils Alstrup Dahls *Jesus in the Memory of the Church* eller Birger Gerhardssons og Samuel Byrskogs arbeider. Dunn diskuterer seg gjennom temaer som har med urkirkens fastholden av de viktigste teologiske og historiske momenter ved Jesus – og dermed for oss og våre prekenere.

Hva er nytt? Dunn samler opp det vi kan lære fra 'the quest for the historical Jesus'. Slik tar han også nødvendigvis tak i de hermeneutiske utfordringene som ligger i en historisk

og teologisk vurdering av Jesus-tradisjonen. Han gir en ny vurdering både av det inntrykk Jesus gjorde, og av tradisjonene om Jesus som muntlig tradisjon – derav tittelen *Jesus Remembered*. Boken gir en ny analyse av detaljene i den tradisjonen. Forfatteren vektlegger de karakteristiske trekk og motiver ved Jesus, istedenfor å bruke dissimilaritetskriteriet. Han skiller seg også fra en del andre i vurderingen av kildene, særlig Q og de ikke-kanoniske evangeliene, og av Jesus i Galilea-konteksten, med arkeologi. Dunn fastholder at langt mer ble 'husket' i urkirken enn forskere som Crossan, Mack og andre innen 'The Jesus Seminar', som hevder at en god del ble diktet.

Som forkynnere kan vi følge Dunn i hans analyser av døper-tradisjonen, Gudsrike-motivet, kallet til etterfølgelse og disippelskapets karakter, hva Jesu tilhørere tenkte om ham,

hva han tenkte om seg selv, hvorfor han ble korsfestet, og hvordan og hvorfor troen på oppstandelsen begynte. Dunns evangeliebok mener vi kan vite en del om dette. Han gir oss samtidig en suveren og oppdatert oversikt over debatten og de springende punktene i forskningsdiskusjonen og de hermeneutiske utfordringene (s.1-138). Han forteller oss overbevisende både om hvordan Jesus ble husket og hvorfor. Boken hans gir predikanter hjelp nettopp til å 'huske' sammenhengene og hovedtrekkene i evangeliefortellingen. Dermed kan prekenes eller enkeltperikoper bli satt i en synoptisk sammenheng. Som tilhører opplever jeg det som fascinerende og trosutviklende der predikanten mestrer slike tematiske forbindelser, og viser meg dem.

Nils Aksel Røsæg

SØNDAGSTEKSTEN

Stephen Reid, Jørund Midttun og Birgit Agnete Lockertsen

Palmesøndag

4. april 2004

Prekentekest: Joh 12,12–24

Dagen

Palmesøndag er en hyllingsdag til Jesus Kristus, kongen. Det må gjenspeiles gjennom hele gudstjenesten. Kirkens rolle er som esel: vi er ikke i rampelyset, men vi bærer med oss kongenes konge. Jesu inntog i Jerusalem er en kjent tekst fra en kjent fortelling som også brukes på 1. søndag i advent i 1. tekststykke. Med påskehøytiden og Golgata som bakgrunnstappe får denne søndagen et særegent preg.

Ryktet om Jesus

Gjennom teksten gir Johannes oss et innblikk i hvordan ryktet om Jesus spredte seg og hvordan Jesus reagerte på det. Sett fra dette perspektivet kan hele teksten deles inn slik: v12: ryktet om Jesus. v13: folkets respons på ryktet. v14 Jesu korrigerende respons. v16 : forklaring. v17: disiplene (og alle andre?) forsto ikke Jesu korreksjon. v17–18 Spesifisering av ryktet om Jesus basert på erfaring av hans virke. v19 når folk responderer på ryktet skaper det også motstand. v20–22 Også resten av verden (grekere) får høre ryktet om Jesus. v23–24 Jesu respons på at ryktet om han har nådd (om-) verden. ('Timen er kommet' – den som ikke hadde kommet i 2.2?)

Med et slikt perspektiv kan en fortsette his-

torien frem til vår tid og våre bygder og bydel-
ler. Ryktet om Jesus er levende også i dag.
Også i dag hører vi ryktet om Jesus, også i dag
opp søker vi Jesus i kirke, bedehus og på andre
måter som respons på ryktet, også i dag skaper
ryktet motstand.

Ved å hente inn ulike dimensjoner ved
«ryktet om Jesus» kan oppbyggingen av pre-
kenen få en naturlig progresjon. En preken
har godt av å ta utgangspunkt i 'her og nå'-
situasjonen og vi spør derfor først: Hvorfor
samles vi her i kirken i dag? Hvorfor har vi en
kirke her i bygda? Jo det er fordi ryktet om
Jesus har nådd oss og vi (slik som folket i for-
tellingen) har respondert på ryktet. Deretter
kan en kort trekke de misjonshistoriske lin-
jene for å vise hvordan ryktet spredte seg hit.
Og da – på en naturlig måte ut fra det at vi er
samlet her i dag – befinner vi oss midt i tek-
sten som tar opp temaet 'ryktet om Jesus' og
folkets reaksjon. Her kan også andre bibelfor-
tellinger om ryktet om Jesus brukes illustra-
tivt, for eksempel kvinnen ved brønnen i Joh.
4. Tilslutt bør da prekenen vende tilbake til
nåtiden og fremtiden og spørre oss: hvilket
rykte om Jesus er det vi gir videre? Hva skjer
når vi gir det videre? Hvorfor er det noen
ganger vanskelig å spre ryktet? Hvilke deler av
ryktet kan vi la ligge (slik som det politiske
aspekt ved Jesus som konge som var en del av
ryktet den gang da) – mao. er det noe i helhe-
ten av det vi kommuniserer som kirke og hver
for oss som kristne som vi godt kan la være
med, for derved å spre et sannere rykte om
hvem Jesus faktisk var og er?

Jesu makt

Et annet utgangspunkt for prekenarbeidet kan
gjøres ved å se teksten som en studie i Jesu
omvendte makt-perspektiv.

I slutten av januar var jeg i Oslo og skulle gå
gjennom slottsparken. Vanligvis er det et av de
mer fredelige steder i Oslo. Denne gang var
det annerledes. Gardister sto oppmarsjert på
hver side av veien langs hele Karl Johans gate
mellom Slottet og Stortinget. Ingen fikk slippe
gjennom fordi en kortesje var ventet. Det var
statsbesøk fra Portugal og stram givakt. Etter
litt mer ventetid enn jeg satte pris på, kom det
en serie med biler i høy fart som dundret
forbi. Gardistene gjorde salutt. Politibiler med

blinkende lys kjørte foran og bak og i midten
var det noen store, mørke biler med sotede
vinduer. For en maktdemonstrasjon! Det iro-
niske er jo at den makten som disse kongelige
har er kun symbolsk og lite reell.

Jesu inntog var av en helt annen karakter.
Som tilsvaret på de politisk/religiøse forvent-
ninger som lå i luften kunne Jesus i hvert fall
tatt en hest – eller helst både hest og vogn –
gjærne med en prosesjon foran og bak. Jesus
brakte i stedet et esel. Johannes (12.15) tolker
dette i lys av Sak 9.9. Både her og andre steder
(bl.a. fotvaskingen – Joh 13) setter Jesus opp et
forbilde på hva makt er som er i direkte mot-
sats til «verdens» forståelse. Men Jesus, som
ikke kjørte en sterk maktdemonstrasjon slik
jeg var vitne til i slottsparken, var en leder som
historien ikke har sett maken til – som har fått
større innflytelse og konsekvenser i verden
enn noen annen leder – være det seg keiser,
president eller Microsoft-leder.

Jeg har hørt at en bygd langt oppe i Tele-
mark ligger såpass utilgjengelig at tyskerne
under krigen aldri kom seg frem dit. Så hver
17. mai gjennom hele krigen kunne de gå i 17.
mai tog og svaie med flaggene og rope sine
Hurra! Slik var det ikke i hovedstaden eller de
fleste andre steder. Her var det ikke lov å bruke
det vanlige norske flagget og åpenlyst feire 17.
mai eller andre markeringer. Derfor dukket
det opp andre måter for folk å vise sin nasjo-
nale identitet : bl.a. en binders på jakkeslaget
som et hemmelig symbol.

Kanskje dette kan være en slags parallell til
hyllesten Jesus møtte når han red inn i Jerusa-
lem. Israel var under den okkuperende makt
Rommerriket, som kalte landet Israel for
'Palestina' som et spottenavn fordi de visste at
historisk hadde filistrene vært fiender i lang
tid. Det var derfor et sterkt behov hos men-
nesker å gripe tak i noe eller noen som kunne
symbolisere deres nasjonale identitet. Jesus
hadde potensiale til dette. Han kunne «brukes»
som en politisk figur som folket kunne
samles om. Ved å ta ibruk palmemblader og
rope 'Hosianna' med ordene fra Salme 118 så
uttrykker folket et politisk-religiøst budskap.
Palmegrenene var nasjonalistisk symbol siden
makkabeertiden – på linje med å vifte med
norske flagg under krigen. Med palmegradene
tar folket ibruk en skikk som egentlig var

hjemmehørende i «festen for tabernaklene» – en annen av de tre store jødiske høytidene. (Josephus skriver at opptil 2,7 millioner mennesker kunne komme til (stor-) Jerusalem til påskefesten!). Folket ville vende seg til en potensiell frigjører. De ville ha en som ordnet opp. I påsketiden – når de feiret at Gud satte dem fri fra sine undertrykkere i Egypt, ville de ha en ny frigjører. Like mye som nordmenn ville ha vår norske konge tilbake under krigen – som et ytre symbol på at tyskerne ikke hadde makt lenger, så ville folket i Jerusalem ha en konge slik (de trodde) Skriftene talte om at de skulle få.

Ved å bli med i prosesjonen avviser ikke Jesus folket – han var konge – men han visste hvem og hva han var (Joh 18,36 – ikke et Rike av denne verden) – og hva han ikke var. (Matt 4,8ff). Jesus velger seg et esel og krytter seg derved opp mot levende messiasforventninger og sier samtidig noe om hva slags makt han representerer. «Fortell meg hva slags bil du kjører, så skal jeg si deg hvem du er», må da det være noen som har sagt. Jesus visste også at man sier mye med måten man reiser på.

Eselet, Kirken og Jesus

Hvilke konsekvenser får det for oss når vi holder opp et slikt forbilde som Jesus? Hvilke konsekvenser får det for hvordan menigheten legger opp sin virksomhet? Hvilke konsekvenser får det for oss som enkeltmennesker? At det bør få konsekvenser mener jeg er klart. Følgende historie kan belyse relevansen for kirken:

Det er mulig å tenke seg at eselet ble riktig kry av å bli utvalgt til å ri på i denne flotte prosesjonen. Og når folkemengden møtte opp slik, så tenkte eselet at «Yes! Endelig har jeg slått gjennom – jeg blir anerkjent for den jeg virkelig er. Jeg er populær! Se på meg!» Det er fort gjort også for kirken å tenke slik. Vi får til mye! Det skjer mye bra! Se så staselige vi er! Pomp og prakt – se på oss!! Er dette en fare for kirken? Når kirken blir en ideologisk og moralsk maktbrikke i samfunnet kan den stå i fare for å miste av syne hva den er til for. Først og fremst er den her for å bære frem vitnesbyrdet om den levende og oppstandne Jesus Kristus og det gjør den med en hensikt: vi vet at Gud «vil at alle mennesker skal bli frelst og lære sannheten å kjenne» (1 Tim 2,4).

Gudstjenesten på Palmesøndag med dagens tekst har derfor mange spennende impulser som vi kan ta med oss inn i påsken, enten det blir en påske med «full pakke» av gudstjenester eller det blir en mer tilbaketrasket påske på hytta. God Påske!

STEPHEN REID
lagprøst i NKSS

Skjærtorsdag

8. april 2004

Prekentekest: Jes 53,1–5

Hvert år på Skjærtorsdag står Dronningen av England på trappen til Westminster Abbey, eller en katedral, og deler ut tolv sølvmynter som er spesielt laget for anledningen, til tolv fattige (opprinnelig tiggere) som også er plukket ut til formålet. Det er den siste etterlevning etter en skikk som ikke var uvanlig blant monarker i middelalderen: At kongen eller fyrsten på Skjærtorsdag vasket føttene til noen av sine undersåtter, etter Jesu forbilde. Det var visstnok Henrik VIII som syntes det ble for ydmykende med fotvaskingen, og begynte å dele ut penger i stedet. Og i England holder man som kjent på tradisjonene.

Skikken kan sette i gang mange slags refleksjoner: Om forholdet mellom kirke og samfunn og om synet på kongen i den såkalte mørke middelalder: Det bibelske forestillingsunivers var så sentralt at samfunnet speilet seg i det på alle måter. Dermed kunne man også understreke i samtiden – og for meg – hvor radikal Jesu handling var, i hvor stor grad den satte vanlige regler opp ned. Den suverene fyrsten tjente sine laveste undersåtter. Så radikalt var dette at tradisjonen etter hvert forsvant, eller gikk over i noe som sa nærmest det

stikk motsatte. Å gi en almisse er ikke nødvendigvis det samme som å vise seg som en tjener. Men i tillegg er det med å understreke Skjærtorsdags plass i Den stille uke. Gjennom fotvaskingen og innstiftelsen av nattverden setter Jesus et skarpt fokus på og viser hvordan vi skal tolke det som skjer det påfølgende døgnet. Nettopp denne siden av Skjærtorsdag blir særlig tydelig gjennom årets sammensetting av tekstene.

Tekstene

I år er leseteksten fra GT, Jes 53,1–5 tatt ut som prekantekst. Dermed vil den kanskje sterkere enn ellers denne dagen sette farge på de to andre tekstene og dermed også hele preget for dagen.

Vår perikope er en av de såkalte «tjener-sangene», hentet fra Deuterocesaja. (Jes 40–55) Denne navnløse profeten er likevel blant dem det er lettest å identifisere i tid og rom. Han må ha virket i Babylon rundt 550 f.Kr. under eksilet, men like før Israelfolket var i ferd med å vende hjem. (Muligens er kap. 49–54 noe senere, og preget av profetens skuffelse over de første som vendte hjem). Med sin sterke stil og nye og utvidende bruk av tradisjonen, er han også en helt sentral person i GT, og har ofte vært kalt «den femte evangelist».

Foreliggende tekst hører altså til sangene om Herrens lidende tjener. Hvem er denne tjeneren? En gjennomgang av (den meget omfattende) forskningshistorien gir visstnok 35 forslag til svar! En alminnelig tolkning er at det var Israelfolket, evt. deler av det. Denne kollektive tolkningen videreføres av Paulus, som identifiserer de kristne og seg selv med den lidende tjeneren. (Apg. 15,47, Rom 15,21). En annen tolkning er at tjeneren er profeten selv. Det finnes også en prekristen jødisk tolkning av tjeneren som Messias. I NT blir tjeneren i en rekke sammenhenger identifisert med Jesus, og i kirken tradisjon er disse Jesaja-tekstene, og særlig den aktuelle tekst blitt nøkkeltexter i forståelsen av hvem Jesus er, noe som har gjort dem til de kanskje mest sentrale i profetlitteraturen. Og selv om tolkningen av hvem tjeneren er heller ikke for oss skal være fullstendig lukket (I vår egen tid har for eksempel frigjøringssteologer i Latin-Amerika

gjenopptatt en mer kollektiv tolking, i tråd med Paulus), gir det dyp mening i den konteksten vi er i på Skjærtorsdag, å se på denne teksten som en profeti som kaster lys over hvem Jesus er.

Jes 53,1–5 er bare en del av en større helhet, den fjerde og siste av tjenersangene (52,13–53,9). (Kanskje burde hele denne bli lest, men det er nok mulig at det vil bli for langt. Uansett bør sammenhengen nevnes i prekenen, jfr. nedenfor). Mye fokus er på den lidelse og fornedrelse tjeneren blir utsatt for, men dette må leses i lys av innledningen (52,13): Tjeneren skal ha fremgang, løftes og opphøyes, og han skal bli gjort kjent for folkeslagene, på en måte som skaper undring og respekt: Konger skal lukke sin munn (52,15).

Likevel kan man merke en viss overgang i 53,1. Plutselig spørres det om noen tror eller ser det som skjer. Tjeneren kommer tydeligvis fra (folke-) dypet, et rotskudd av tørr jord, og en som i den grad han ble lagt merke til vakte negative reaksjoner. Han var foraktet, ikke regnet for noe. Men tjeneren kunne ses på som en symptombærer, en som bar på kroppen det alle er rammet av, og mer en det, en stedfortreder som med sin smerte likevel kan gi folket fred og legedom.

Passer dette bildet på Jesus? Det må i tilfelle være i en bestemt situasjon, nemlig der han henger på korset. Det er vanskelig å ikke få assosiasjoner til særlig den johanneiske lidelsesberetningen, særlig hvis en tar med begynnelsen, 52,13. Det er nokså opplagt at Johannes har hatt denne teksten som en grunnreferanse når han skulle tolke det som skjedde i korsfestelsen, og kanskje kan den også for oss virke som et korrektiv til evangeliens beretninger om Jesu liv. Han fremstår jo som relativt vellykket og bejublet i sin virksomhet. Likevel finnes det ikke en eneste historisk referanse til ham utenom NT... Kanskje var det nettopp Jesu mangel på betydning eller til og med interesse som satt sterkest tilbake hos hans (fåtallige!) tilhengere, etter at han var gått bort fra dem. Er utviklingen i v.4b–5 også en reell beskrivelse av menighetens opplevelse? I alle fall er det en kommentar og en autoritativ tolkning av pasjonen for dem – og for oss.

Liturgisk på Skjærtorsdag fungerer teksten dermed som en ouverture, en inngang til det

som skal skje på Langfredag, samtidig som det blir en kommentar til og utdyping av hva fotvaskingen betyr. Kjernen i korset er jo at Jesus gir seg for andre. Det er også kjernen i det kristne ethos, og selv om vi ikke bokstavelig skal dø for hverandre slik han gjorde, så skal vi gi oss for hverandre i betydningen tjene hverandre i ydmykhet.

Preken

Skjærtorsdag er en av de dagene i året hvor selve dagens preg er en vel så viktig referanse-ramme som de tekstene som blir lest. Dermed står prekenen også som en formidler mellom dag og tekst. Dette blir tydeligere hvis – som i år – prekenteeksten beveger seg et stykke unna det som er dagens narrative sentrum. Personlig synes i alle fall jeg at det er uheldig på denne dagen å preke isolert over en tekst uten å sette den i sin kirkeårsmessige sammenheng. Men dette kan skape kreative spenninger.

For i år tenker jeg at det får flere potensielle følger: Prekenteeksten peker jo mer på pasjonen som helhet enn Skjærtorsdag isolert. Dermed vil det falle naturlig å legge vekt på Skjærtorsdagen som en del av «det hellige triduum», de tre hellige siste dagene før påske, da vi gjenopplever pasjonsmysteriet. Dette er jo blant de aller eldste delene av kirkeåret. I tillegg vil teksten også kunne brukes i en tolkning og utlegging av nattverdens betydning, med vekt på ihukommelsen. Personlig er det ikke min foretrukne innfallsvinkel til nattverden, både fordi jeg ser andre viktige sider ved den, og fordi denne siden ved nattverden etter min mening er overbetont. Likevel er den jo uenktelig en viktig del av nattverdsforståelsen, som trenger å kommenteres og settes i en god sammenheng. (jfr. f.eks. ordene etter utdelingen). Et tredje moment som kunne trekkes inn er sammenhengen mellom pasjonen og fotvaskingen (jfr. forrige avsnitt). Vi skal ikke følge Jesus opp på korset, men likevel følge ham, i betydningen elske hverandre slik han har elsket oss.

Et mulig retorisk grep som kanskje kunne samle flere av momentene ovenfor, er å ta utgangspunkt i Johannes selv, evt. hans menighet i Efesos, hans minner fra den siste nattverden og resten av pasjonen, og hans arbeid med

å prøve å forstå hva som var skjedd. I den prosessen fikk han hjelp av Jesaja. Vår (min) egen prosess for å forstå pasjonsmysteriet bygger videre på det Johannes har skrevet og formidlet, og blir dermed neste runde.

Gudstjenesten

Svært få dager i kirkeåret inneholder så streke og dramatiske spenninger som Skjærtorsdag. Her er det sorg og glede, fellesskap og frykt, samhörighet og svik samlet i en fortelling. Dette bør søkes uttrykt også liturgisk, ved salmevalg etc. Dagen har, og bør ha lilla som liturgisk farge, men samtidig har den noe hvitt over seg. Vi feirer jo tross alt innstiftelsen av nattverden, slik at gudstjenesten bør ha et visst festpreg, eller kanskje snarere høytidspreg. Flere steder er det skikk å dekke bord i kirken denne dagen. Selv har jeg visse innvendinger mot det, men der det fungerer praktisk og liturgisk kan det saktens være med å gi dagen særpreg. En annen gammel skikk er fotvaskingen, som er vanlig svært mange steder, bl.a. i romerskkatolsk sammenheng (Paven er den eneste «monark» som fortsatt vasker fattiges føtter). Dersom en skal gjøre dette må noen plukkes ut på forhånd. Forrettende prest utfører fotvaskingen, og kan gjerne ta av seg messehagelen (som en gjerne på denne dagen kan bære under hele gudstjenesten), jfr. teksten. Handlingen kan skje under salmesang eller korsang. I romersk tradisjon foregår den rett etter prekenen, men det er vel også meningsfullt å kunne legge den i forkant av nattverden. Det finnes også dem som legger den til slutt, noe jeg selv synes er mindre meningsfullt. Handlingen kan avsluttes med en bønn, f.eks. følgende, tatt fra Church of England: *Herre Jesus Kristus, du som har lært oss at det vi gjør for våre minste brødre og søstre gjør vi for deg: Gi oss vilje til å være andres tjenere, slik du var alles tjener og gav (vekk) ditt liv og døde for oss, men lever og råder nå og i evighet. Amen.*

En annen skikk er avdekking av alteret ved slutten av gudstjenesten. Dette har også tradisjon i romerskkatolsk og anglikansk sammenheng, og har grepet mer om seg i senere tid. Utgangspunktet er å gjøre klar til neste dags gudstjeneste, da alteret skal være helt avkledd. I andre kirker er det også vanlig å ta bort eller dekke til alle kors og krusifiks. Etter siste salme

kan det bes en kort bønn, evt. leses et skriftord, f.eks. Luk 22,53. Nattverdøkarene tas først ut, deretter slukkes lysene, og de tas vekk, alterduker avdukes, og til slutt kan lysene i kirken slukkes. Evt. kan man sette ett bønnelys på alteret. Under avdekkingen kan koret synge fra f.eks. salme 88 (NOKA V, s.118), eller man kan synge en pasjonssalme, f.eks. NoS 123. Dette markerer slutten på gudstjenesten, som dermed oppløses i mørke. (Det går evt. an å la den gli over i en mer meditativ andakt, med pasjonslesninger).

For ordens skyld må det legges til at ingen av de ovenstående forslag står foreslått i Gudstjenesteboken. Når det likevel kan forsvares å bruke dem, er det fordi samtlige har feste i en gudstjenestelig tradisjon utenfor Den norske kirke. De er dermed ikke private påfunn, men vil bidra til å fremheve preget for dagen og sette oss i en større historisk og økumenisk sammenheng.

JØRUND MIDTTUN

studierektor ved
Liturgisk senter, Trondheim

Langfredag

9. april 2004

Prekentekest: Joh 18,1–19,30

Den lange dagen

Den mørkeste og «lengste» dagen i kirkeåret har også gudstjenesten med den lengste tekstlesningen!

På langfredag leses hele lidelseshistorien, i år er det teksten fra Johannes vi leser. Det er en dramatisk fortelling om Jesu mest dramatiske døgn.

Denne lange, dramatiske skriftlesningen er denne gudstjenestens største utfordring. Det blir fort mye ord, så når man forbereder langfredagsgudstjenesten bør man være spesielt oppmerksom på hvorfor man gjør de valg man

gjør. Hvor mye ord, hvor mye tone og hvor mye ettertanke skal denne gudstjenesten ha?

Innledende spørsmål til gudstjenesten:

Skal det være preken på gudstjenesten?

I møte med Evangeliets egen fortelling om det som skjedde fra midnatt natt til fredagen, da Jesus ble tatt til fange i hagen, og fram til ettermiddagen, da Jesus døde, – er det på sin plass å stille det viktige spørsmålet: trenger menigheten en preken i tillegg til evangelielesningen i dag? Er mine ord som forkynner store nok til å gi denne teksten en større dimensjon, enn det teksten selv skaper? Vil ord slå ord i hjel, eller vil ord åpne for ord?

Hvis man velger å ikke ha preken på langfredag betyr imidlertid ikke det at man kan ta lett på gudstjenesteforberedelsene. Nei, langfredagsgudstjenesten bør virkelig forberedes, og det godt!

Kanskje er dette nettopp dagen da presten selv skal være tekstleser, men her må man være ærlig på egne vegne. Hvis man vet at man ikke har nådegaven til å formidle lest tekst, bør man kanskje spørre eller en, eller flere andre, som man vet er flinke formidlere, om å lese teksten i gudstjenesten.

Tredelt tekstlesning eller ikke?

Alterboka legger opp til en tredeling av lesningen. Dette er også noe man må vurdere. Vil man skjerpe eller svekke intensiteten i fortellingen med å dele den opp i tre deler, avbrutt med salmesang? Bør det i så tilfelle være en eller tre ulike personer som leser de tre delene?

Kanskje det i år er tid for å kutte ut salmesangen innimellom tekstlesningen? Dagens tekst er jo en sammenhengende tekst, og teksten er av fortellerstoff. Som kjent er fortellinger godt egnet til å bli fortalt sammenhengende, og ikke nødvendigvis som føljetonger, avbrutt av en salmetekst.

Hvis man likevel søker å følge alterbokens oppsett, kan det være lurt å la en eller flere musikere spille noe meditativt som et alternativ til salmesang for å bryte opp teksten i flere deler.

Kanskje er likevel det beste alternativet at den eller de som skal lese teksten, har jobbet spesielt godt med formidlingen, – og at tek-

sten får være en sluttet fortelling. Som en avslutning på hele den lange tekstlesningen, kan man så ha et musikalsk innslag med langfredagstema. Instrumentalt eller vokalt.

Howdan ser kirkerommet ut i dag?

Det er vanlig de fleste steder å ha et nakent alter på langfredag. Ofte er skjærtorsdagsgudstjenesten blitt avsluttet med avdekking av alteret, som en forberdelse til langfredagsdramæet. Både blomster og lys er fjernet, gjerne også alterduken og det øvrige alterinventar.

Hvis man har en sørge duk, som brukes under båren ved begravelser, kan man kanskje legge denne på alteret på langfredag.

Det kan også være en ide å gi det nakne alteret farge og symbolikk med fem liggende roser. Dette for å minne oss om Jesu fem sår; på hans føtter og hender samt såret i siden.

En annen mulighet er å ta fram det nakne, døde juletreet, og lage et kors av dette triste treet. La juletre foten holde korset oppreist, og plasser det bak eller ved siden av alteret.

Man bør også ha et bevisst forhold til bruken av instrumenter og belysning i kirkerommet på denne dagen. Kanskje orgelet skal erstattes av et annet mer sårt instrument? Kanskje langfredagsgudstjenesten skal gjennomføres a capella?

Kanskje skal det være minimal belysning i kirkerommet i dag? Dette for å understreke dagens aspekt.

Kort om teksten

Hvert fjerde år er pasjonshistorien fra Johannes denne dagens tekst. Johannes versjon av historien skiller seg i noen grad fra de synoptiske evangeliene.

En forskjell er at det hos Johannes ikke fortelles at Jesus er redd og har dødsangst. Johannes har ikke med fortellingen om Jesu bønnvake i Getsemanehagen, og heller ikke hans rop på korset om at Faderen har forlatt Ham.

En annen ting som skiller denne teksten fra de synoptiske evangeliene er forhørene av Jesus. Hos Johannes er det ikke Kaifas men hans svigerfar, Annas, den tidligere øverstepresten, som foretar yppersteprestens forhør av Jesus. Kaifas nevnes bare som den Jesus blir sendt til etter Annas' forhør av Ham. Pilati forhør av Jesus skiller også Johannes'

pasjonshistorie fra de synoptiske evangeliene. Hos synoptikerne foregår forhøret ute blant folket, og er relativt kortfattet, mens det her er et lengre forhør som foregår som en delt dialog, inne, mellom Pilatus og Jesus, og ute, mellom Pilatus og folket. Pilatus fremstilles med et mildt vesen av Johannes, Han har store problemer med å overgi Jesus til korsfestelse. Gjentatte ganger prøver Pilatus å unngå korsfestelsen, men til sist blir han presset av folket til å likevel overgi Jesus til korsfestelse.

Til sist inneholder selve korsfestelsen slik den er skildret hos Johannes, flere nye momenter i forhold til synoptikerne, og har også utelatt mange av momentene i de synoptiske fremstillingene.

Av nye momenter kan nevnes; Innskriften på korset, på de tre språk, og jødernes reaksjon på denne. Videre; Jesu ord til Johannes og Maria, Jesu mor, om å ta hverandre som mor og sønn. En siste forskjell er at Jesu siste ord på korset før han døde, hos Johannes, var: Det er fullbrakt! Hos Lukas var det til forskjell: Fader, i dine hender overgir jeg min ånd! De to siste synoptikerne forteller bare at Jesus ropte høyt, men ikke hva han sa.

Prekenen

Hvis man skal ha preken på langfredag må den være kort. Man må gjøre et valg av tema for prekenen og følge dette stramt. En preken på langfredag kan ha ulike overskrifter, men bør ikke være en tekstutleggelse. Fortellingen bør få stå for seg selv, mens prekenen griper inn i våre liv, her og nå.

Hvorfor skjedde det som skjedde, med blick på mitt liv?

En måte å gripe til prekenen på er å stille et stort hvorfor.

Jesus trådte frivillig fram og sa: «Det er meg» da Judas og vaktstyrken kom med lamper og våpen, for å finne han. Av egen vilje lot han seg gripe. Hadde hans rike vært av denne verden så hadde hans menn kjempet for ham, – men fordi hans rike er av en annen verden lot han det skje, det som skjedde.

Hvorfor skjedde det?

Hvorfor angår det oss i dag at Jesus ble tatt til fange og korsfestet?

Kanskje kan denne prekenen søke å gi noen

spirer til svar på hvorfor langfredag er en viktig dag for oss, også i dag.

Agnus Dei

Å du Guds lam, som bar all verdens synder, – synger vi i nattverdsliturgien.

I går, på skjærtorsdag var den store nattverdsdagen. Vi feiret Jesu innstiftelse av det hellige måltid. Langfredag og skjærtorsdag henger nøye sammen, ikke bare fordi fredag følger torsdag. Jesus innstiftet måltidet, og ved deltakelse i måltidet får vi *soning for alle våre synder*. Skjærtorsdag er avhenging av langfredag. Jesus gjorde måltidets dimensjon mulig på langfredag da han frivillig gikk i døden for alle mennesker.

Jesus, som bærer all vår synd med seg ned i dødsriket. Dette er et stort tema for en preken.

«Hva er sannhet?» sa Pilatus.

Pilatus stiller et stort og spennende spørsmål til Jesus mens han forhører ham. (Joh 18,38) Hva er sannhet? Pilatus får ikke noe svar på dette spørsmålet, men innledningen til at han stiller spørsmålet er at Jesus sier at den som er av sannheten, hører hans røst. Og at han selv er født for å vitne om sannheten. Johannes er den av evangelistene som bruker metaforen sannhet som benevnelse for Jesus. *Jeg er veien, sannheten og livet*, sier Jesus (Joh 14,6)

Å velge sannhet som overskrift for årets langfredagspreken, kan være et spennende valg.

Jesus som Sannheten, vårt møte med Sannheten. Det sanne bildet av hvem vi er, sett med våre øyne og sett med Guds øyne.

Til gudstjenesten

Det er langfredag, vi skal feire pasjonsgudstjeneste og ikke høymesse. Det er årets mest dramatiske fortelling som er dagens sentrum.

– Og sentrum i gudstjenesten bør absolutt selve pasjonshistorien ha. Fortellingen fra Bibe-

len er gudstjenestens kjerne på langfredag, også kommer predikantens ord i andre rekke.

I planleggingen av gudstjenesten er det lurt å samarbeide tett med kantoren eller organisten. Det kan være en ide å ha en halv times orgelsitasjon i forkant av gudstjenesten. Under selve gudstjenesten benyttes så ikke orgelet, men andre instrumenter, f.eks strykere.

Musikk kan omkranse, eller avslutte tekstlesningen. I etterkant av pasjonshistorien er det også flott å gi menigheten en god stillhet, og mulighet til egen ettertanke og refleksjon.

Hvis man tenker å holde preken på langfredag, kan man kanskje heller velge å ha en kort tekstmeditasjon. Men aller helst kan man velge ha en gudstjeneste uten preken på en dag som denne.

Av salmer foreslår jeg *Den stunda i Getsemane* (S97 nr 17) og *Hill deg, Frelser og forsoner* (NoS 161). Dette er to sterke salmer som også melodiest understreker langfredags særegenhet. Det er for øvrig en ekstra stor utfordring å velge salmer til langfredagsgudstjenesten, fordi pasjonssalmene er så lite kjent. Hvis man derfor har mulighet til å skaffe noen forsangere til langfredag, vil det som oftest løfte gudstjenesten betraktelig.

*Kjærligheten, hjertegloden
sterkere var her enn døden.*

*Du for vår skyld alt forsaker,
og i lydighet du smaker
korsets død i alles sted.*

(Hill deg frelser og forsoner, NoS 161 vers 3)

BIRGIT AGNETE LOCKERTSEN
sokneprest i Trondenes prestegjeld

FRA BISPEDØMMERÅDENE OG KIRKEDEPARTEMENTET

LEDIGE STILLINGER

Møre bispedømme

Sokneprest i Kvernes prestegjeld under Ytre Nord Møre prosti i Møre bispedømme

Averøy er vakkert beliggende med variert og storslått natur mellom Romsdalshalvøya og Kristiansund by. Her er det store muligheter for sterke naturopplevelser, samtidig som man bor sentralt med relativt korte avstander til to byer og flyplasser.

Kvernes prestegjeld omfatter Averøy kommune med et areal på 179 kvkm, og med 5500 innbyggere. Prestegjeldet består av tre sokn: Kvernes med ca. 700 innbyggere, Kornstad med ca. 1400 innbyggere og Bremsnes med 3400 innbyggere. Det er tre soknekirker og et kapell: Kvernes kirke fra 1893, Kornstad kirke fra 1871 og Bremsnes kirke, som er en korskirke, fra 1771. Langøy kapell er et utvidet bedehus som ble vigslet i 1935. Ved siden av Kvernes kirke ligger Kvernes Stavkirke fra 1300-tallet. Stavkirken eies av Fortidsminneforeningen og brukes til et par gudstjenester og noen vigslar i sommerhalvåret.

I Bremsnes kirke er det gudstjeneste hver annen søndag. Ellers er det ca hver tredje søndag gudstjenester i de andre soknekirkene, mens kapellet har ca en gudstjeneste i måneden. Om sommeren er det gudstjenester i de tre soknekirkene hver tredje søndag. Opplegget er tilpasset to stillinger med en frisdag pr. måned hver.

I prestegjeldet er det sokneprest, kapellan, organist, kirkeverge og kirkegårdsarbeider i hele stillinger, en kontorfullmektig for tiden i halv stilling, en kirketjener i 75 % stilling og

en deltidsstilling som kirketjener. Ellers er det noen småstillinger og midler til å leie inn organist.

Felles kontororganisering i Bruhagen sentrum. Kontoret planlegges flyttet fra januar 2005 til bedehuset i Bruhagen i et tilbygg som til nå har vært barnehage.

Soknepresten er for tiden kirkebokførende prest. Kapellanstillingen er for tiden ikke besatt. Fordelingen av ansvaret mellom prestene vil etter hvert måtte avklares nærmere. Det er for tiden midlertidige løsninger for gudstjenester, begravelser og konfirmanter.

Kommunen har 6 barneskoler, mange barnehager, ungdomsskole og videregående skole i samarbeid med Kristiansund. Det er noe arbeid i humanitære foreninger og frivillig organisasjonsarbeid, men liten rekruttering. Forholdet til prestene er godt. På Bruhagen drives det en stor ungdomsklubb på Bedehuset. Den er for hele øya. Ellers er det et leirsted, et kirkekor og en gospelgruppe. Averøy er språklig nøytral, men bokmål brukes i kirke og skole.

Det er kort vei til Kristiansund, med bil og ferge 30 min. fra prestegården og til Molde over Atlanterhavsveien ca. 75 min. Det planlegges tunnel til Kristiansund. Ca. 1/2 time til Langøy kapell, 15 min. til Bremsnes kirke og til Kornstad kirke fra presteboligen.

Næringsgrunnlaget er jordbruk, industri, fiske, fiskeforedling og fiskeoppdrett. Flere mindre sentra med bl.a. kommunesenter, legesenter, bibliotek og svømmehall på Bruhagen, der prestekontoret ligger.

Til stillingen hører tjenestebolig som eies av Opplysningsvesenets Fond. Boligen er fra 1910, renoveret i 1975 og de siste årene. Den har en grunnflate på 150 kvm i 1 1/2 etasje. I 1.

etg. er det en mindre og en stor stue m/utg. terrasse, et stort kjøkken, kontor, wc m/dusj og gang. I 2. etg. er det 4 soverom som er satt i stand, et stort bad m/ dusj og hjørnebadekar, WC og vaskerom. Det er kjeller under hele huset. Huset er lunt og utsikten fin. Oljekamin på storstua varmer opp begge stuene vinterstid. Peisovn i den lille stua, en oljekamin på gangen i 1. etg. og ellers elektrisk. Det er nå to garasjeplasser. Ca. 5 mål hage på nedsiden av huset med diverse frukttrær, bærbusker og prydkvister. Hageområdet mot veien vedlikeholdes av kirkegårdsbetjeningen. Den som blir tilsatt, må finne seg i bestemmelser om leie og bruk, eventuelt også flytting av bolig.

Møre bispedømme har etablert tilbud om arbeidsveiledning (ABV), og det er behov for utdannede veiledere.

Kvinner oppfordres til å søke.

Søkere må opplyse om de behersker begge målformer.

Stillingen lønnes etter hovedtariffavtalen i staten, stillingskode 0930, lønnstrinn 48–60. Innskudd i Statens Pensjonskasse. Husleie- trekk, skyssgodtgjørelse, telefongodtgjørelse, tilskudd til tjenestetrakt og tilskudd til fyringsutgifter etter statens sats. Den som blir tilsatt, må finne seg i endringer i tjenesteordning og instruks

Stillingen er også kunngjort i Norsk Lysingsblad 14.02.04 og på www.aetat.no. Nærmer opplysninger hos Møre bispedømmeråd, tlf. 71 25 06 70, kirkevergen i Kvernes, tlf 71 51 46 46 eller soknepresten i Kvernes, 71 51 34 01.

Søknad med CV, referanser og rettkjente kopier av vitnemål og attester sendes til Møre bispedømmeråd, Julsundvegen 13, 6412 Molde, innen 13.03.04.

Nord-Hålogaland bispedømme

1. gangs utlysning

Kapellan I i Den norske kirke, Vadsø prestegjeld, Varanger prosti i Nord-Hålogaland bispedømme

Stilling som kapellan I i Vadsø prestegjeld under Varanger prosti er ledig fra 14. juni 2004.

Vadsø prestegjeld/sokn omfatter kommunen med samme navn, og har om lag 6000 innbyggere. Bykjernen har ca 5 000 innbyg-

gere, mens resten av befolkningen er fordelt på flere bygdesamfunn hvor Vestre-Jakobselv er det største.

Prestegjeldet betjenes av sokneprest/prost, kapellan og soknediakon. Ved kontoret er det hel stilling som kirkeverge og kontorfullmektig. Det er organist i hel stilling og på kirkebudsjetten er det satt av midler til for organistvikar. Vadsø kirke har kirketjenere i hel stilling og Vestre-Jakobselv kapell har deltidstilling. Prostipresten er også bosatt i Vadsø og deltar i kontorfellesskapet.

Vadsø kirke har gudstjeneste hver søndag og Vestre-Jakobselv har ca hver tredje uke. Det brukes for det meste ny liturgi, men noen gudstjenester i året følger 1920 liturgien.

Kapellanen vil ha hovedansvar for menighetens dåpsopplæring og konfirmantarbeid. Det er en spennende menighet å virke i og kapellene kommer også inn i et ungt og friskt prestekollegium i prostiet. Det bor mange samisk- og finsktalende i prestegjeldet.

Det stilles kommunal bolig til disposisjon for kapellanen .

Bokmål benyttes i kirke og skole. Den som tilsettes må kunne nytte begge norske målformer.

Stillingen lønnes i stillingskode 1359 kapellan I, lønsspenn 42–58. Pensjonsinnskudd, Kjøregodtgjøring, Fyringstillegg. Det gis tilbud om arbeidsveiledning. Virkemiddelordning for Nord-Troms og Finnmark gjelder, med avskrivning av studielån, skattefordeler, økt barnetrygd og rett til 3 måneders studiepermisjon hvert 3. år.

Tilsetningen skjer på de vilkår som til enhver tid gjelder, og den som tilsettes må

- rette seg etter endringer i lover, tariffavtaler, reglement m.v. herunder spørsmål vedrørende tjenestebolig og husleie samt
- om avgjørelser som kan influere på tjenestens gjøremål, tjenestedistrikt og bopel.

Se utlysning i Norsk Lysingsblad 16.02.04 .

Nærmer opplysninger om stilling fås ved henvendelse til prosten i Varanger prosti, tlf. 78 94 29 80 eller til Nord-Hålogaland bispedømmekontor, tlf 77 60 39 60.

Søknaden med vitnemål, attester og referanser må være kommet inn til Nord-Hålogaland bispedømmeråd, Postboks 790, 9258 Tromsø innen søknadsfristen 16. mars 2004.

Nord-Hålogaland bispedømme

Sokneprest i Den norske kirke, Måsøy prestegjeld under Hammerfest prosti i Nord-Hålogaland bispedømme.

Stillingen som sokneprest i Måsøy prestegjeld i Hammerfest prosti, Nord-Hålogaland bispedømme er ledig fra 6. august 2004.

Måsøy prestegjeld/sokn omfatter Måsøy kommune som ligger på kysten mellom Hammerfest og Honningsvåg. Folketallet er ca. 1400, der 1250 mennesker bor i kommunesenteret Havøysund. Øyene og fastlandet har spredt og liten bosetting. Kommunen liker å kalle seg «kystens perle». Det er en god beskrivelse av et flott og barskt landskap på kysten med fjorder og øyer. Kommunen har gjennom generasjoner vært preget av fiskerier, som i hovedsak gir grunnlaget for bosetting og aktivitet. (Se fylidig informasjon om kommunen: www.masoy.kommune.no)

Måsøy har 5 kirker, hovedkirka er Havøysund med 26 gudstjenester i året, mens kirke Måsøy, Ingøy, Gunnarnes og Sloten hver har 6-8 gudstjenester per år. Til Ingøy og Gunnarnes brukes det fortrinnsvis rutebåt, mens det til Måsøy brukes innleid skys.

Prestegjeldet er et sjøkall, men langt fra så krevende som tidligere. Og er været for dårlig, er en vant med å måtte avlyse/utsette gudstjenester.

Det er kirkegård ved alle fem kirker.

Måsøy prestegjeld betjenes av sokneprest, kirkeverge i 75 % stilling, og organist i 50% stilling. Havøysund har kirketjener/graver i 80 % stilling, og i distriktet er det mindre kirketjenerstillinger.

I 2003 var det 56 gudstjenester, 11 dåp, 5 vielser, 16 begravelser, og 14 konfirmanter.

Hver uke er det institusjonsandakt på hellesenteret eller på aldersboligene. Presten har vært aktiv med i arbeidet med menighetsbladet. Det lave antallet kirkelige handlinger har muliggjort regelmessige husbesøk. Havøysund menighet har et barnekor, og en 8-12 klubb. Samarbeidet mellom kirka, barnehagen og skolene er godt.

De kristne organisasjonene har liten virksomhet i prestegjeldet, og det finnes ikke frimenigheter. Måsøy kan beskrives som en typisk kyst- og folkekirkemenighet med varie-

rende opplutning om gudstjenesten.

Prestekontoret, der også kirkevergen har kontor, er lokalisert til rådhuset i Havøysund.

Den kommunale presteboligen er fra 1987, og ligger i Havøysund. Den er på 156 kvm og har stor stue, kjøkken med lite lagerrom, vaskekerom, stort bad og fire soverom, samt hjemmekontor/soverom, wc, bod og garasje.

Kjøkkenet i boligen er utstyrt med komfyr, oppvaskmaskin og kjøleskap.

Havøysund er sentrum i kommunen. Det er kort avstand til barnehage, skoler og butikker. Det er full barnehagedekning og en godt utbygd kulturskole. Hurtigruta har daglig anløp i Havøysund, det samme hurtigbåt. Nærmeste flyplass er Hammerfest.

Beliggenheten på kysten muliggjør et mangfold av friluftsliv. Havøysund har et variert idrettsstilbud for barn og voksne. Kirka har et godt samarbeid med bygdas skolekorps og musikkforening.

Bokmål nyttes i kommune og skole. Den som tilsettes må kunne bruke begge målformer.

Stillingen lønnes i stillingskode 0930 – sokneprest, lønsspenn 50–60. Pensjonsinnskudd, Kjøregodtgjøring. Fyringstillegg. Det gis tilbud om arbeidsveiledning. Virkemiddelordning for Nord-Troms og Finnmark gjelder, med avskrivning av studielån, skattefordeler, økt barnetrygd og rett til 3 måneders studiepermisjon hvert 3. år.

Tilsettingen skjer på de vilkår som til enhver tid gjelder, og den som tilsettes må

a) rette seg etter endringer i lover, tariffavtaler, reglement m.v. herunder spørsmål vedrørende tjenestebolig og husleie samt

b) om avgjørelser som kan influere på tjenestens gjøremål, tjenestedistrikt og bopel.

Se utlysing i Norsk Lysingsblad 16.02.04

Nærmere opplysninger om stilling fås ved henvendelse til prosten i Hammerfest prosti, tlf. 784 22680, soknepresten i Måsøy tlf 784 24800/ 78423053, eller til Nord-Hålogaland bispedømmekontor, tlf 77 60 39 60.

Søknaden med vitnemål, attester og referanser må være kommet inn til Nord-Hålogaland bispedømmeråd, Postboks 790, 9258 Tromsø innen søknadsfristen 16. mars 2004.

Nord-Hålogaland bispedømme

*Sokneprest i Den norske kirke,
Tranøy prestegjeld under Senja prosti i
Nord-Hålogaland bispedømme*

Tranøy prestegjeld omfatter kommunen med samme navn og som ligger på sørsiden av Senja i naturskjønne omgivelser. Folketallet har de siste årene vært ganske stabilt på ca. 1700.

Prestegjeldet består av Tranøy sokn og strekker seg om lag 60 km langs den indre del av Sør-Senja med veiforbindelser over alt, bortsett fra til Tranøya.

Gamle Tranøy kirke fra 1773 ligger på selve Tranøya. Denne kirken brukes nå 2-3 helger i sommerhalvåret i forbindelse med kirke-/kulturstevner og konfirmanthelg.

Gudstjenestene fordeles ellers på 5 kirker, der Stonglandet kirke fra 1896 med ca. 200 sitteplasser og Vangsvik kirke arbeidskirke fra 1975 med ca. 300 sitteplasser er 'hovedkirkene'. I tillegg finnes Svanelvmo kirke fra 1965, Reindalen kirke fra 1983 og Skrolsvik kirke fra 1924. Ekelte gudstjenester legges også til Tranøy Sykehjem, Vesterfjell Aktivitetsenter, Skatvik og Rødsand bygdehus, samt noen friluftsgudstjenester. Det har de siste årene blitt lagt vekt på å bygge opp et godt samarbeid med ulike lag, foreninger og kor i lokalmiljøene i forbindelse med gudstjenester, og dette arbeidet ønsker menigheten å vektlegge også i framtiden.

Menigheten har med positive resultater arbeidet for mer aktiv deltakelse fra foreldre/faddere under dåpshandlingen og for økt nattverdeltakelse ved å bruke alternative utdelingssteder utdelingsform.

Menigheten har sitt eget misjonsprosjekt i regi av NMS. Det finnes en bibelgruppe og flere misjonsforeninger i menigheten.

Tranøy har et aktivt og rikt kulturliv både når det gjelder sang og musikk (4 kor og ett korps), idrett, historielag, Jeger- og fiskerforening o.a. Ånderdalen nasjonalpark ligger i kommunen og gir sammen med de øvrige områder i Tranøy, rike muligheter for friluftsliv.

Alle kirkene har sin egen kirkeforening og disse legger ned mange dugnadstimer pr. år for å ta vare på kirkebyggene og stiller i stand kirkekaffe etter en del gudstjenester. Vangsvik

Kirkeforening i Vangsvik har samlet inn egenkapital slik at nytt pipeorgel kunne innvies i 2003.

Oppslutningen om gudstjenestene er forholdsviss god, og folk er jevnt over positive til kirka og kirketilhørigheten er sterk. De fleste døper barna sine, ca. 25 dåp pr.år. Vielser pr. år er ca. 5, antall konfirmanter er i snitt knapt 20 fordelt på to klasser, antall gravferder er i snitt siste tre år: 27.

Gudstjenestefordelingen preges av at Tranøy er spredtbygd og har mange mindre sentra. De to største bygdene er Vangsvik og Stonglandseidet. I Vangsvik ligger kommuneadministrasjonen, mens helsesenteret m.m. ligger på Stonglandseidet. Forholdet til kommune og helsesektor er godt.

Nærmeste by er Finnsnes, 52 km fra presteboligen. Fra Finnsnes er det god hurtigbåtforbindelse med Tromsø og Harstad. Nærmeste flyplass er Bardufoss lufthavn, ca. 45 km fra Finnsnes (flybuss-forbindelse).

Det finnes to videregående skoler på Finnsnes og en på Senja. Tranøy har 3 grunnskoler: en barne- og ungdomsskole (1.-10.kl) på Stonglandseidet, en barneskole (1.-4.kl) på Øverbøtn og en barne- og ungdomsskole i Vangsvik (5.-10.kl). Det er 4 barnehager: i Vangsvik og Solli i nord-kommunen og på Stonglandseidet og Å i sør-kommunen. Barnehagedekningen er god.

Kontakten mellom kirka og barnehager / skoler er veldig god. I 1999 ble det vedtatt en dåpsopplæringsplan for Tranøy menighet der dette samarbeidet inngår som en viktig del.

Konfirmasjonsundervisningen foregår delvis i skoletiden. De siste årene er undervisningen lagt til hele eller halve skoledager fordelt på ca. 3 uker pr. skolekrets fra oktober til mars.

I tillegg er det en bli-kjent-helg på Tranøya i sept./okt., et lørdagsseminar i mars og et par samlinger på ettermiddagstid i mai. Undervisningen som ikke legges til skoletiden er felles for hele konfirmantkullet, det er også samtalegudstjenesten, mens konfirmasjons-gudstjenestene avholdes i mai/juni i Vangsvik og Stonglandet kirker.

Prestegjeldet betjenes av sokneprest kirkeverge i halv stilling, menighetssekretær i 60% stilling og organist i 70% stilling. Alle disse

stillingene er besatt. I tillegg er det to klokere, fem kirketjenere og en regnskapsfører ansatt i små stillinger. Det er ett menighetsråd i prestegjeldet.

Menighetssekretær har ansvaret for menighetsbladets fem nr. pr. år, er sekretær for kirkevergen og noe også for soknepresten, i tillegg til visse faste oppgaver knyttet til dåpsopplæring og konfirmasjonsundervisning. 20% av organiststillingen er satt av til å drive menighetsarbeid i form av kontakt med skoler/barnehager, konserter osv. Prostipresten og bypresten hjelper også litt til med ungdomsarbeidet i Tranøy.

Menigheten ønsker en kontaktskapende prest som kan trives med å arbeide i en åpen folkekirke og videreutvikle det gode forholdet kirka her har til lokalmiljøet. Vi ønsker også at soknepresten, sammen med menighetsråd og de andre ansatte, kan arbeide planmessig med tanke på å utruste mennesker til deltakelse og medansvar både i gudstjenester og i andre aktiviteter og ta vare på det arbeidet som allerede finnes.

Presten deler kontormiljø med kirkeverge, menighetssekretær og organist i bankbygget på Stonglandseidet, 300 fra presteboligen, og 50 m fra kirka. kontormiljøet er godt.

Presteboligen ligger på Stonglandseidet, og det er kort vei til to butikker/bensinstasjoner, en nyåpnet kafé, skole, barnehage, bibliotek, Stonglandet kirke, trygdekantor, sykehjem og helsesenter med legekantor, sosialkontor, fysioterapeut og hjemmesykepleie. Bygda har et aktivt idrettslag.

Boligen eies av Opplysningsvesenets Fond og er bygd i 1962. Den har en hovedetasje og en kjelleretasje. Kjelleretasjen inneholder hovedinngang og biinngang, to WC, flere ganger, lagerrom, vaskerom o.l. I hovedetasjen finnes to stuer, kjøkken, 4-5 soverom og bad/WC. Dobbel garasje. Boligen er lett å varme opp (elektrisk og en peisovn), i god stand og ligger vakkert og lunt på en tomt på ca. 3 mål inkludert sjøgrunn. Inngangspartiet er nylig pusset opp, det er lagt inn varmekabler i yttergangen og satt inn ny tretrapp i hallen m.m.

Den som tilsettes må rette seg etter de regler som til enhver tid gjelder for tjenesteboliger.

Tranøy er et av fire prestegjeld som utgjør Senja prosti. Prostiet er bemannet med 9 fast prestestillinger, to kateketistillinger og en diakon. Prosten bor på Finnsnes. Det er vanligvis 9 prostilagssamlinger i året.

Fra Stonglandseidet er det fra 20 til 40 km til de ulike kirkene og skolene, og soknepresten må regne med en god del bilkjøring, men det er ingen fjelloverganger i prestegjeldet og heller ingen fare for ras. Positivt fører bilkjøringen til mange naturskjønne opplevelser i hverdagen gjennom hele året!

Bokmål benyttes i kirke og skole. Den som tilsettes må kunne nytte begge målformer.

Stillingen lønnes i stillingskode 0930 - sokneprest, lønnsspenn 50-60. Pensjonsinnskudd, Kjøregodtgjøring. Fyringstillegg. Det gis tilbud om arbeidsveiledning. Tilsetningen skjer på de vilkår som til enhver tid gjelder, og den som tilsettes må

- rette seg etter endringer i lover, tariffavtaler, reglement m.v. herunder spørsmål vedrørende tjenestebolig og husleie samt
- om avgjørelser som kan influere på tjenestens gjøremål, tjenestedistrikt og bopel.

Se utlysing i Norsk Lysingsblad 16.02.04

Nærmer opplysninger om stilling fås ved henvendelse til prosten i Senja prosti, tlf. 77 85 02 00, soknepresten i Tranøy, tlf 77 85 45 80 eller til Nord-Hålogaland bispedømmekontor, tlf 77 60 39 60.

Søknaden med vitnemål, attester og referanser må være kommet inn til Nord-Hålogaland bispedømmeråd, Postboks 790, 9258 Tromsø innen søknadsfristen 16. mars 2004.

Nord-Hålogaland bispedømme

Prostiprest i Tromsø domprosti i Nord-Hålogaland bispedømme

Prostiet omfatter prestegjeldene: Tromsø Domkirkes prestegjeld, Elverhøy prestegjeld, Grønnåsen prestegjeld, Tromsøysund prestegjeld, Kroken prestegjeld, Kvaløy prestegjeld, Karlsøy prestegjeld.

Hele prostiet vil normalt være tjenestested. Arbeidsoppgavene blir fastsatt i instruks av bispedømmerådet etter forslag fra prosten. Det kan fastsettes i instruks at en del av tje-

nesten skal være tilknyttet ett eller flere sokn. Hovedoppgaven vil være prestetjeneste i tilknytning til gjennomføring av prestenes ferie- og fritidsavtale.

Prostipresten vil gå inn i en fast helge og fridagsturnus. Tjenesten kan også innebære mer ordinær vikartjeneste.

Prostipresten vil få kontor i tilknytning til domprostkontoret.

Til stillingen hører det tjenestebolig og boplikt.

Stillingen lønnes i stillingskode 1464 – prest, ltr. 43–58. Pensjonsinnskudd. Det gis tilbud om arbeidsveiledning.

Den som tilsettes må beherske begge norske målformer.

Tilsettingen skjer etter tilsettingsreglementet for menighetsprester og på de vilkår som til enhver tid gjelder.

Den som tilsettes må rette seg etter:

- endringer i lover, tariffavtaler og reglement

- avgjørelser som kan influere på tjenestens gjøremål, tjenstedistrikt og bopel.

Opplysninger om stillingen fås ved henvendelse til Nord-Hålogaland bispedømmekontor, tlf 77 60 39 60 eller hos Domprosten tlf. 77 66 25 80

Søknader med vitnemål, attester og referanser må være kommet inn til Nord-Hålogaland bispedømmeråd, Postboks 790, 9258 Tromsø innen søknadsfristen 16. mars 2004.

Nord-Hålogaland bispedømme

3 g. utlysing.

Kapellan i Berg prestegjeld under Senja prosti i Nord-Hålogaland bispedømme.

Kapellanen vil få den største del av tjenesten i Torsken sokn og med bosted i Torsken.

Berg prestegjeld omfatter kystkommunene Berg og Torsken på yttersida av Senja med et samlet areal på 535 km². Hver kommune utgjør et sokn. Folketallet var pr. 01.01.03 1050 i Berg og 1130 i Torsken.

Hovednæringen er fiske, fiskeoppdrett, bergverksdrift, turisme og offentlig forvaltning/ tjenesteyting.

Kommunesentrene er Skaland og Grylle-

fjord. Befolkningen er også bosatt i andre bygder og fiskevær langs fjordene. All bebyggelse er tilgjengelig med bil, men avstandene er store. I begge kommunene er bosetningen geografisk avskilt med høye fjell mellom nordre og søndre del, slik at arbeidet og miljøet er samlet i to hovedområder i begge sokn. I Berg vil avstanden minke betraktelig når internveien stilles ferdig i 2004. I Torsken er det planlagt vegprosjekt med tunnel gjennom fjella for å binde bygdene sammen og på den måten forkorte avstandene vesentlig.

Soknepresten bor i Berg sokn og har hovedtjenesten ved sin tjeneste der. Soknet har 4 prekensteder med kirke i Mefjordvær og Finnsæter utenom hovedkirken. Det er fast engasjert organistvikar (og menighetsrådet har som mål å få til 100 % stilling som kirkemusiker), kirketjenere i mindre stillinger og kirkeverge (80 %) som er tillagt oppgaver ved prestekontoret.

Kapellanen bor i Torsken og har hovedansvaret for dette soknet. Han/hun er medlem av menighetsråd/fellesråd og er kirkebokfører. Torsken preste-/menighetskontor ligger i herredshuset i Gryllefjord og er forholdsvis bra utstyrt. Soknet har kirkeverge i 80 % stilling som også er tillagt kontoroppgaver for preste-tjenesten, fast engasjert organistvikar, kirketjener i 50% stilling ved hovedkirken og kirken i nordbygda, en liten bistilling i sørbygda foruten frivillige som utfører kirketjenerarbeidet ved kirkene i sørbygda. Torsken har om lag 15 konfirmanter pr år, 15 dåp, 18 begravelser og 5 vigslar i soknet, og prestegjeldet har p.t. 52+50 forordnede gudstjenester i året.

Torsken har 6 prekensteder. Hovedkirken, en særpreget korskirke fra 1784, ligger 300 m fra presteboligen. Til Gryllefjord kirke er det 6 km. I disse kirkene og skoledistriktene foregår over halvparten av tjenestene. I søndre del ligger fire bygder i nærheten til hverandre, med felles skole på Medby. Her er Sifjord (75 km), Medby (80 km), Grunnfarnes (87 km) og Flakstadvåg (95 km) med hver sin kirke. I Sifjord og Gryllefjord er det alders/sykehjem hvor kapellanen har ansvar for andakter, gudstjenester og besøkstjeneste etter behov.

Kommunen har barneskole i Torskenbygda, og kombinert barne- og ungdomsskoler i Gryllefjord og Medby. På disse tre stedene

er det også barnehager. I kommunen er det et relativt aktivt foreningsliv med hovedvekt på sang/musikk og idrett. Bl.a. har Gryllefjord/Torsken et godt og trivelig kormiljø. Bokmål nyttes i kirke og skole.

Kapellanen har noen gudstjenester og kirkelige handlinger i Berg sokn og soknepresten noen tjenester i Torsken. De samarbeider om konkrete prosjekt og avlaster hverandre etter behov og ønsker. Til Skaland hvor soknepresten bor, er det 51 km. Der ligger også Berg kirke. Til Finnsæter kirke er det 26 km og til Mefjordvær 130 km (fra 2004 vil dette bli 70 km). Kjøring ned bil utgjør nå totalt 14000 km pr år. Godtgjøring etter statens satser. Tjenestene organiseres slik at hver av prestene har regelmessig fri en helg hver måned og det gis en ekstra ferieuke pr. år.

Finnsnes er nærmeste tettsted (69 km) med prostesete og videregående skoler. Derfra er det hurtigbåt til Harstad og Tromsø (75 minutt) og bussforbindelse til Bardufoss lufthavn (120 km fra presteboligen) med daglig flyforbindelse til Oslo. Om sommeren er det bilferje mellom Gryllefjord og Andenes.

Senja generelt og yttersida spesielt har en fengslende natur som byr på rike muligheter for friluftsliv og mektige naturopplevelser til alle årstider. Prostiet har et aktivt kollegialt og faglig fellesskap med jevnlike møter i prostilatet. Prestene og andre tilsatte i prestegjeldet møtes jevnlig.

Menighetsrådene utgir felles menighetsblad for prestegjeldet. Oppleggene for konfirmant- og dåpsopplæringen er tilnærmet like i begge sokn og det er et godt samarbeid med skolene

Gudstjenestene er det sentrale i menighetslivet, og det er stor oppslutning om kirkelige handlinger. Kirken har en naturlig plass i nærmiljøet og folkeliv i bygdene preges av en positiv folkekirkelig holdning. Kapellanen vil få høve til å utøve en selvstendig pastoral tjeneste i nær kontakt med mennesker i en interessant kystkultur. Menigheten trenger en prest som kan gå aktivt og utadrettet inn i menighetsbygging og kontaktarbeid i samarbeid med menighetsråd og øvrige ansatte, med kor, lag og organisasjoner. En særlig utfordring er dåpsopplæringen for barn og unge, og videreføring av kirketilhørighet.

Den kommunale tjenesteboligen er fra 1982, ligger i Torsken-bygda og har god standard. Elektriske oppvarming med mulighet for vedfyring, boareal på 189 m² fordelt på to etasjer som består av stue, kjøkken, 4 soverom, hjemmekontor, bad, vaskerom, toalett, hall/kjellerstue og bod. Det er garasje og en liten opparbeidet hage. Det er gode muligheter for barnehageplass samt jobb for ektefelle i f.eks. oppvekst- eller helsesektoren.

Stillingskode 0922 kapellan – lønnsस्पenn 40–56. Pensjonsinnskudd. Regulativmessige godtgjøringer. Arbeidsveiledning tilbys.

Søkeren må opplyse om de kan nytte begge målformer

Tjenestemannen må finne seg i:

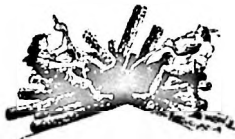
- a) de endringer som måtte bli gjort i reglene om lønnsforhold og aldersgrense for geistlige tjenestemenn
- b) delig eller regulering av prestegjeldet og enhver avgjørelse som måtte bli tatt med hensyn til gjøremål og tjenstedistrikt.

Opplysning om stillingen kan fås ved henvendelse til soknepresten Ingunn Rinde, ktr. 77 85 81 02/pr. 77 85 81 31, kirkeverge Fred Flakstad ktr 77 87 30 60 eller Nord-Hålogaland bispedømmekontor 77 60 39 60.

Se utlysningstekst i Norsk Lysingsblad 16.02.04

Søknader med vitnemål, attester og referanser må være kommet inn til Nord-Hålogaland bispedømmeråd, Postboks 790, 9258 Tromsø innen søknadsfristen 16. mars 2004.

Grenland Familiekontor

*Grenland Familiekontor er en selvstendig stiftelse tilsluttet Kirkens Familievern. Fra 01.01.04 er familie-
vernet en del av Statens barnevern og familievern, og Grenland Familiekontor
har driftsavtale med staten. Kontoret er en del av region sør som omfatter
fylkene Vestfold, Buskerud, Telemark og Vest-Agder. Grenland familiekontor
er 1 av 2 familiekontor i Telemark, og betjener befolkningen fra midten av fylket
og sørover. Vi har egne kontordager i Kragerø.*

*Familievernet har som oppgave å gi behandling, råd og veiledning der det fore-
ligger vansker, konflikter og kriser i familien. Kontoret er meklingsinstans etter
ektekapsloven og barneloven, og driver utad-retta virksomhet som veiled-
ning, undervisning, kurs og opplysningsarbeid m.m. Grenland Familiekontor
har 7 behandlerstillinger og 1 merkantil stilling.*

Grenland Familiekontor har ledig stilling som

DAGLIG LEDER

Daglig leder har det faglige og administrative ansvaret for kon-
torets drift, og har personalansvar.

Leder deltar noe i det kliniske og utadretta arbeidet.

Kvalifikasjoner

Søkere må ha relevant utdanning på universitet eller høyskole-
nivå, og kompetanse i familierterapi.

Det kreves dokumentert erfaring og kunnskap i ledelse.

Det vil bli lagt stor vekt på personlig egnethet, evne til samarbeid
og til å skape engasjement.

Vi kan tilby

- Et spennende fagfelt.
- Faglig utviklingsarbeid.
- Dyktige og erfarne medarbeidere.
- Deltagelse i et regionalt samarbeid.
- Trivelige lokaler.
- Lønn etter avtale.

Nærmere opplysninger kan fås ved henvendelse til
konstituert leder Kristin Askevold, tlf. 35 50 58 70.

Søknad med kopi av vitnemål og attester sendes til

Styret ved Grenland Familiekontor,

Oscarsgt. 2a, 3725 Skien.

Søknadsfrist 15. mars 2004.

Bestill bøker direkte fra Luther Forlag

Forfatter	Tittel	Pris	Antall
Hans Kvalbein	Fortolkning til Matteusevangeliet	338,-	
Karl Olav Sandnes	I tidens fylde	248,-	
Oskar Skarsaune	Troens ord	278,-	
Meliton av Sardes	Om påsken	98,-	
Ambrosius	Om mysteriene	98,-	
Julian av Norwich	Visjoner av Guds kjærlighet	98,-	
Jan Schumacher	Helgener fra vest	98,-	
Olav Skjevesland	Tro og tradisjon i ny tid	198,-	
Harald Hegstad	Kirke i forandring	198,-	
Halvor Nordhaug	... så mitt hus kan bli fullt	298,-	
Harald Kaasa Hammer	Lukk meg i dine smerter inn	198,-	
Eyvind Skeie	Dyrebare døgn	178,-	
C. S. Lewis	Fire klassikere i en	248,-	
Richard Foster	Veier til glede	149,-	
Wilfrid Stinissen	Fader – i dine hender	120,-	
Wilfrid Stinissen	Åndens terapi	158,-	
Anselm Grün	Bønnen – et møte	128,-	

Porto kommer i tillegg.

Send bestillingen til

Luther Forlag

Postboks 6640 St. Olavs plass

0129 OSLO

Eller på faks nr. 22 00 87 81

Navn _____

Adresse _____

Telefon _____ E-post _____

'Måtte han gi deres hjertes øye lys' (Ef 1,18)

Etterutdanningsuke i Efesos lørdag 25. september - fredag 1. oktober 2004

* Dette etterutdanningskurset er rettet inn mot kirkelig tjeneste, og vil inspirere til den. Målgruppe: prester og andre ansatte i kirker og organisasjoner.

* Kurset tar utgangspunkt i to ting: 1. Efeserbrevets teologi og kontekst og dets utfordringer til teologisk kontekstualisering nå. 2. Paulus som leder, strateg, kommunikator og menighetsbygger. Det vil være mulig å utbygge kurset til SPP III/ VUET på 30 studiepoeng.

* Det er 18 prekenetekster fra Efeserbrevet i kirkeåret, og brevet har en rik teologi, ikke minst om kirken. Det har også Kolosserbrevet.

* En ukas opphold ved sjøen ved Efesos/Kusadasi med ekskursjon inn til de tre byene i Lykosdalen vil også gi innblikk i Paulus' strategi, kommunikasjon, preken og menighets-bygging i provinsen Asia. Det vil være til inspirasjon for arbeidet og tjenesten nå.

* Kurset er lagt til uke 40, som er skolens høstferie mange steder. Hva med å ta med også ektefelle eller en ledsager på etterutdanningskurs en uke i høst med konsentrasjon om prekenetekster i kontekst, ekskursjoner og fornyelse?

På oppfordring fra fornøyde deltakere fra kursene i Korint i 2001, 2002 og Roma 2003, flytter og videreutvikler vi nå opplegget til Efesos.

Her er noen av evalueringene fra tidligere:

- "vanskelig å se hvordan kurset kunne blitt bedre"; "en kjempetur"

- "mange gode innspill til å forstå tekstene i historisk lys".

- "kurset ga gode og tankevekkende applikasjoner til tjenesten og hverdagen".

Kurset vil også være velegnet for dem som har vært i Tyrkia før. Det gir mer faglig fordypning og ro enn en rundreise. Som ledere og bidragsyttere deltar professor Oskar Skarsaune og forskningsleder Nils Aksel Rosæg. Kurset ønsker å gi nytt materiale og nye fagperspektiver. Det blir prekenforberedelser til sentrale utvalgte tekster fra Efeserbrevet i kirkeåret og til kasualia og Bibeltimer. Deltakerne får bakgrunnsmateriell og prekenkisser.

Pris for kursuken med fly t/r Izmir, transporter, hotellovernatting i dobbeltrom, frokost og middager, ekskursjoner og guiding mm: ca. kr. 8.900 per person. Vi vil ha et godt hotell ved sjøen i Kusadasi som base. Tillegg for enkeltrom kr. 1.240. Deltakere kan ta med ektefelle/ledsager. Dette vil være 'junikurset' ved MF i 2004. Søk gjerne arbeidsgiver om permisjon og støtte til etterutdanningskurset. Max. antall: 30 kursdeltakere, så vær rask. Om det blir for mange påmeldinger, vil dato for påmelding og tjeneste være avgjørende.

Ta kontakt snarest. Påmelding senest innen 15. mars 2004.

Program, opplysninger og påmelding hos: forskningsleder dr.theol. Nils Aksel Rosæg, mail: Nils.A.Rosag@mf.no, tel. 22590553.

Litt om programmet vil også bli lagt ut på

MFs hjemmesider, <http://www.mf.no/Etterutdanning>

MF

Det teologiske
Menighetsfakultet

Pb 5144 Majorstuen, 0302 Oslo
Tlf.: 22 59 05 00 Faks: 22 50 05 05
<http://www.mf.no>

UTKOMMER annenhver uke på Luther Forlag og redigeres av rektu Nordhaug, professor Vidar L. Haanes, sokneprest Jan Otto Myrseth og instituttprest Berit Okkenhaug. «Fra bokfronten» redigeres av kapellan Morten Erik Stensberg. e-post: tangenmenighet@sensewave.com

REDAKSJON

Luthersk Kirketidende, Postboks 5144 Majorstua, 0302 Oslo.
Red. sekr.: Cand.theol. Tor Arne Berntsen
Tlf. 917 32 847
e-post: redaksjon.lk@lutherforlag.no

LESERINNLEGG til Luthersk Kirketidende mottas med takk, og kan sendes til ovenstående e-post adresse, eller evt. pr. post til redaksjonen.

ABONNEMENT, ADRESSEENDRING O.L.:

Luthersk Kirketidende v/Björg Gjelsvik,
Bok og media AS Grensen 15 0159 OSLO.
Tlf. 22 00 87 70. Fax. 22 00 87 71.
e-post: bjorg.gjelsvik@bokogmedia.no

Pris kr. 490,- pr. år for Norge. Utlandet kr. 550,- pr. år.
Kontonummer: 3000.14.73669

ANNONSEPRISER

Det er muligheter for følgende 6 annonsemoduler i LK:

1. 1/2 kvartside (Høyde 42 mm, bredde 61 mm) kr 375,- +moms
2. Kvartside (Høyde 42 mm, bredde 127 mm) kr. 615,- +moms
3. Halvside (Høyde 177 mm, bredde 61 mm) kr. 1090,- +moms
4. Halvside (Høyde 85 mm, bredde 127 mm) kr. 1090,- +moms
5. 3/4 side (Høyde 130 mm, bredde 127 mm) kr 1700,- +moms
6. Helseide (Høyde 177 mm, bredde 127 mm) kr. 1940,- +moms

ISSN 0332-5431

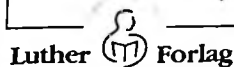
Aktuelt fra Luther Forlag

Lena Bergström
Å GI Plass til en annen

Om åndelighet, foreldrerollen og hverdagslivet
Gjenkjenkelig, treffsikkert – og ikke uten glimt i øyet – om tidsklemme, utilstrekkelighet, trøtthet og dårlig samvittighet. Men først og fremst en bok som setter oss på sporet av en åndelighet som får plass i livet slik det er.

Kr 198,-

Besøk oss på: www.lutherforlag.no